

III. KONIUNKTURA W ROLNICTWIE

1. Omówienie wyników badania

1. Jak spodziewano się, w pierwszym kwartale 2020 r. koniunktura w polskim rolnictwie ponownie pogorszyła się. Wartość wskaźnika koniunktury IRG SGH (IRGAGR) obniżyła się o 4,9 punktu, z poziomu -1,9 pkt do -6,8 pkt. Spadek jest większy niż w czwartym kwartale 2019 r.; wyniósł wówczas 2,9 pkt. Pogorszenie się koniunktury jest skutkiem spadku przychodów pieniężnych gospodarstw rolnych i osłabienia się nastrojów. Wartość wskaźnika wyrównanych przychodów, pierwszej składowej IRGAGR, zmniejszyła się o 5,9 pkt, z -7,1 pkt do -13 pkt, a wartość wskaźnika zaufania, drugiej składowej ogólnego wskaźnika koniunktury, obniżyła się trzy punkty, z 8,6 pkt do 5,6 pkt. Pomimo spadku wartości zarówno wskaźnika koniunktury, jak i wskaźników cząstkowych, są one wyższe niż rok wcześniej odpowiednio o: 5,1, 7,2 i 0,9 pkt. Wartość IRGAGR jest również wyższa od wieloletniej średniej, która wynosi -9,9 pkt (jednak niższa od średniej z ostatnich 10 lat o 0,5 pkt). Pogorszenie się koniunktury rolnej w pierwszym kwartale jest typowe, jednak tym razem wielkość spadku wartości wskaźnika koniunktury jest większa niż zwykle (w ostatniej dekadzie wartość IRGAGR w pierwszym kwartale malała przeciętnie o 4,4 pkt), a trzeba wziąć nadto pod uwagę, iż mijająca zima była względnie łagodna. Nie ma więc optymizmu wśród rolników – nie tylko pogorszyła się ich sytuacja finansowa, ale i nie spodziewają się oni jej poprawy w kolejnym kwartale.

2. Pogorszenie się koniunktury jest powszechne. W największym stopniu odczuły je gospodarstwa położone w makroregionie południowym (spadek wartości IRGAGR o 11,1 pkt), gospodarstwa małe, tj. o powierzchni do 7 ha (o 7,6 pkt), prowadzone przez osoby w wieku 46-60 lat (o 5,1 pkt) oraz gospodarstwa zajmujące się uprawą roślin innych niż wieloletnie (o 9,2 pkt).

3. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość przychodów pieniężnych gospodarstw rolnych⁴ zmniejszyła się w ciągu kwartału o 12,2 pkt i wynosi -17,3 pkt. Jest jednak wyższa od wartości sprzed roku o 9,1 punktu. Spadek wielkości przychodów pieniężnych wystąpił pomimo wzrostu cen skupu większości podstawowych produktów rolnych, w tym cen trzody chlewnej (o ok. 47%). Niższe były jedynie ceny skupu żywca wołowego i mleka. Spadek wielkości przychodów pieniężnych w warunkach wyższych cen był skutkiem zmniejszenia się wolumenu sprzedaży produktów z gospodarstw rolnych.

Spadek wielkości przychodów odnotowano niemal dla wszystkich grup gospodarstw rolnych; największy dla gospodarstw o powierzchni do 7 ha (spadek wartości salda o 18,5 pkt), położonych w makroregionie południowym (o 18,6 pkt), prowadzonych przez osoby w wieku pow. 60 lat (o 14,4 pkt), z wykształceniem wyższym (o 16,8 pkt) i gospodarstw zajmujących się uprawą roślin innych niż wieloletnie (o 16,7 pkt). Niewielki wzrost wielkości przychodów pieniężnych wystąpił tylko w gospodarstwach położonych w makroregionie środkowozachodnim (o 0,4 pkt). Przewidywany jest wzrost wielkości przychodów w następnym kwartale.

4. Spadek wielkości przychodów gospodarstw rolnych przełożył się na zmniejszenie się ich oszczędności. Wartość salda obniżyła się o 1,8 pkt do poziomu -25 pkt. Jest jednak wyższa niż w I kwartale 2019 r. o 4,0 pkt. Spadek oszczędności zanotowano dla większości grup gospodarstw;

⁴ Salda odpowiedzi na pytanie o wielkość przychodów pieniężnych nie należy mylić ze wskaźnikiem wyrównanych przychodów pieniężnych. Wskaźnik jest średnią ważoną czterech sald odpowiedzi na pytania dotyczące przychodów pieniężnych gospodarstw rolnych: salda diagnostycznego i salda prognostycznego z okresu, w którym wskaźnik jest liczony, oraz salda diagnostycznego i salda prognostycznego z okresu poprzedzającego. Jest więc niejako „obciążony przeszłością”, a zarazem zorientowany na przyszłość. Taka konstrukcja ma na celu osłabić jego podatność na silne wahania poszczególnych sald pod wpływem czynników nadzwyczajnych i działających krótkotrwale.

największy dla gospodarstw o powierzchni 7-15 ha (wartość salda zmniejszyła się o 7,1 pkt), położonych w makroregionie południowym (o 6,8 pkt), prowadzonych przez osoby w wieku 46-60 lat (o 6,3 pkt), z wykształceniem średnim lub pomaturalnym zawodowym (o 3,0 pkt) i gospodarstw prowadzących działalność inną niż uprawa roślin i chów/hodowla zwierząt (o 44,6 pkt). Wzrost oszczędności odnotowano dla gospodarstw największych, tj. o powierzchni pow. 50 ha (o 3,9 pkt), położonych w makroregionie środkowozachodnim (o 10,5 pkt), prowadzonych przez rolników młodych, tj. w wieku do 30 lat (o 12,4 pkt) oraz gospodarstw zajmujących się chowem i hodowlą zwierząt (o 3,9 pkt) bądź działalnością mieszaną (o 2,8 pkt). Spodziewany jest dalszy spadek oszczędności gospodarstw rolnych w następnym kwartale.

5. Pomimo spadku wielkości przychodów poprawił się stan zadłużenia gospodarstw rolnych. Wartość salda zmniejszyła się⁵ o 8,4 punktu i jest obecnie niższa niż w I kwartale 2019 r. o 4,0 pkt. Największej poprawie uległ stan zadłużenia gospodarstw o powierzchni pow. 50 ha (wartość salda obniżyła się o 11,6 pkt), położonych w makroregionie południowym (o 17,3 pkt), kierowanych przez osoby w wieku do 30 lat (o 9,0 pkt), z wykształceniem wyższym (o 17,5 pkt) i gospodarstw zajmujących się uprawą roślin innych niż wieloletnie (o 11,9 pkt). Rolnicy spodziewają się pogorszenia się stanu ich zadłużenia w II kwartale 2020 r.

6. Wzrosły – w porównaniu z IV kwartałem 2019 r. – wydatki na obrotowe środki produkcji, choć wzrosty zakupów nawozów sztucznych, pasz treściwych i środków ochrony roślin są mniejsze niż zwykle. Wartości poszczególnych sald zwiększyły się odpowiednio o: 3,0, 2,7 i 1,8 pkt. Wartości wszystkich trzech sald są wyższe niż rok wcześniej.

7. O 0,3 punktu proc. (do wysokości 38,3%) zmniejszył się odsetek gospodarstw rolnych, które dokonały lub zamierzają dokonać zakupu maszyn i urządzeń rolniczych, zaś odsetek gospodarstw, które poczyniły lub planują poczynić inwestycje w budynki i budowle, spadł o 1,1 pkt proc. (wynosi obecnie 17,6%). Od wielu lat inwestycje w rolnictwie nie wykazują ani tendencji wzrostowej, ani spadkowej, wahając się z niską amplitudą wokół 10-letniej średniej.

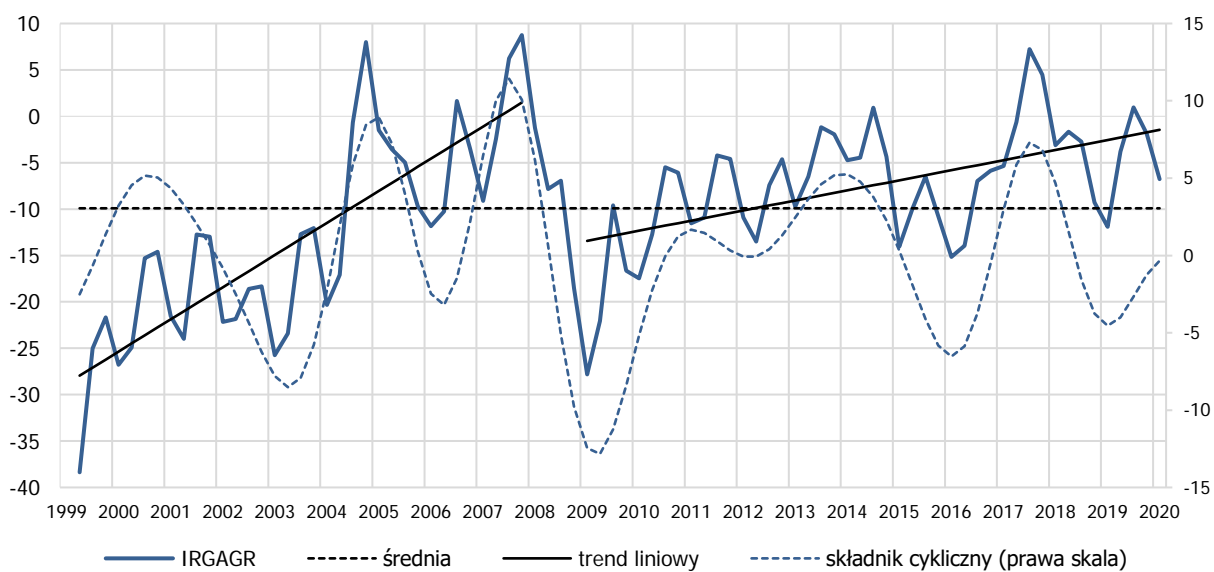
8. Odsetek gospodarstw rolnych, które zaciągnęły kredyt preferencyjny, wzrósł z 28,9% przed kwartałem do 29,3% w obecnym, zaś odsetek gospodarstw, które wzięły kredyt na zasadach rynkowych, zwiększył się o 0,2 pkt proc. do poziomu 17,8%. Nieznacznie wzrósł również (o 0,1 pkt proc.) odsetek gospodarstw, które zamierzają zaciągnąć kredyt w najbliższym okresie. Skłonność rolników do zaciągania kredytów wciąż jest jednak niższa niż przed rokiem. W opinii ankietowanych zmniejszyła się (w skali kwartału) – i to znacznie (o 3,9 pkt proc.) – dostępność kredytów.

9. W ocenie rolników wzrosło znaczenie dopłat bezpośrednich z funduszy UE w finansowaniu produkcji rolnej. Wartość salda odpowiedzi na to pytanie zwiększyła się z 28 pkt do 30,4 pkt. 42,8% ankietowanych uważa, że dopłaty mają duże znaczenie dla ich działalności, a jedynie 15,1% rolników jest zdania, że dopłaty ze środków UE mają niewielkie znaczenie bądź w ogóle z nich nie korzystają. Pytanie o znaczenie dopłat bezpośrednich zostało zadane po raz pierwszy w styczniu 2009 r. i ani razu odsetek gospodarstw rolnych, dla których dopłaty są znaczącym źródłem finansowania produkcji, nie spadł poniżej 82%.

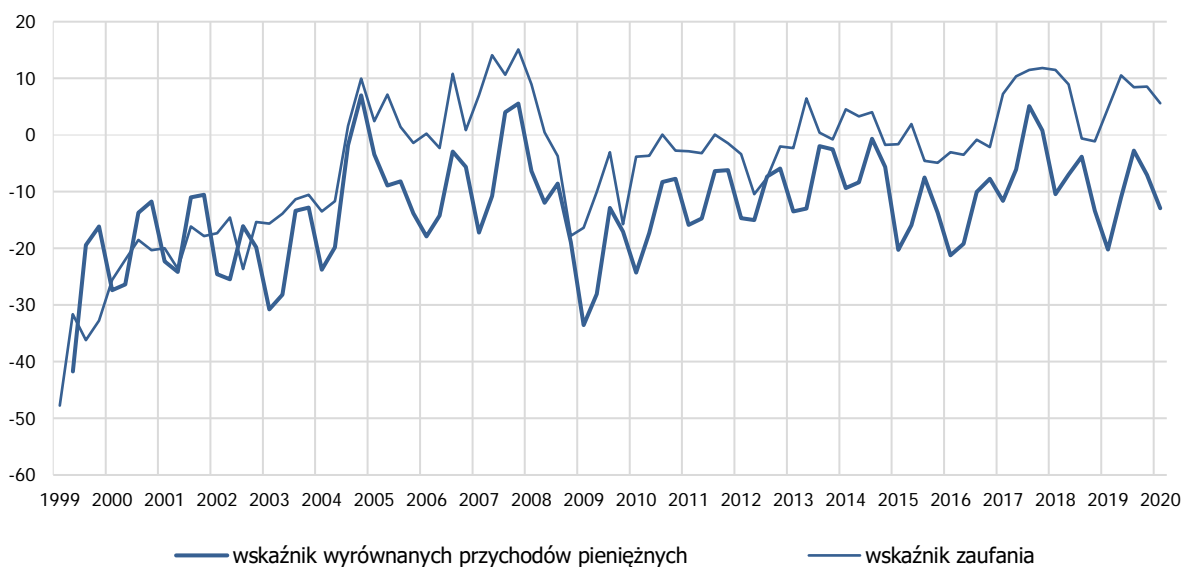
⁵ W przypadku tego pytania wzrost wartości salda oznacza pogorszenie się sytuacji.

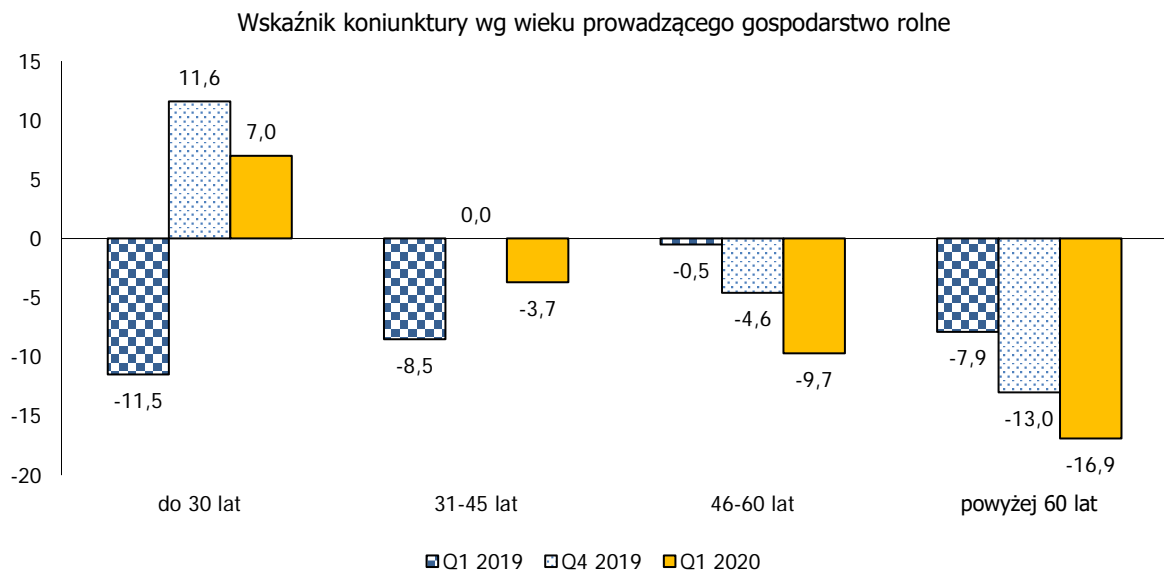
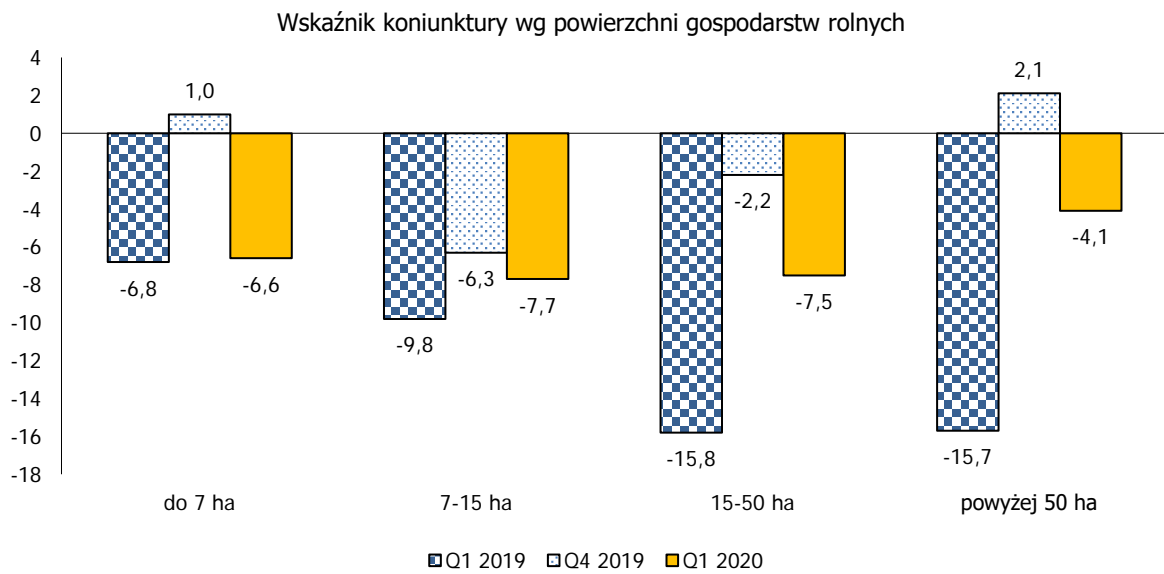
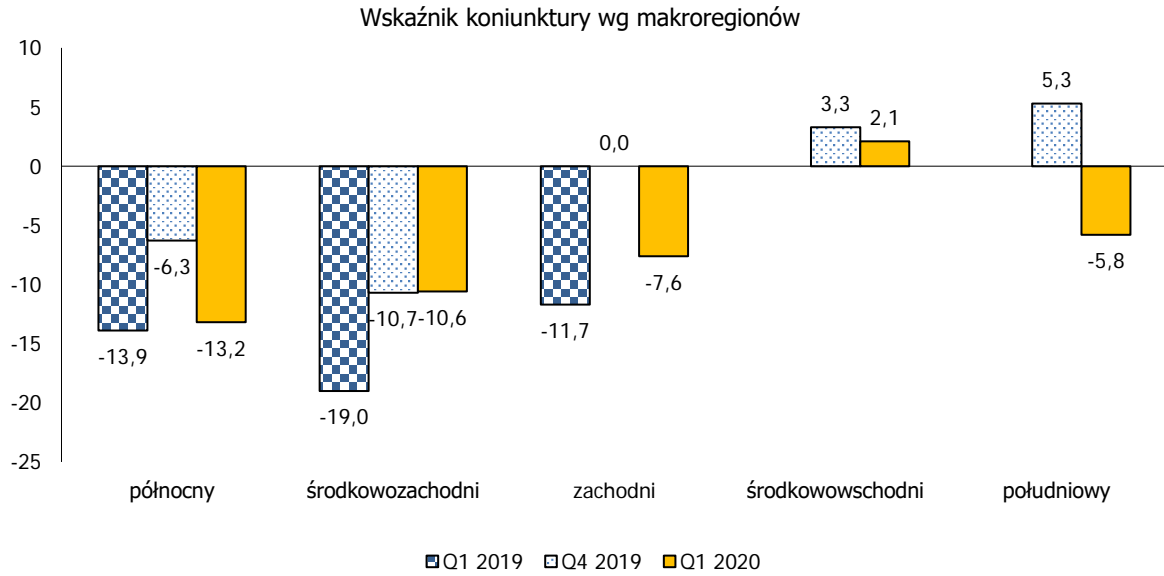
2. Wyniki szczegółowe

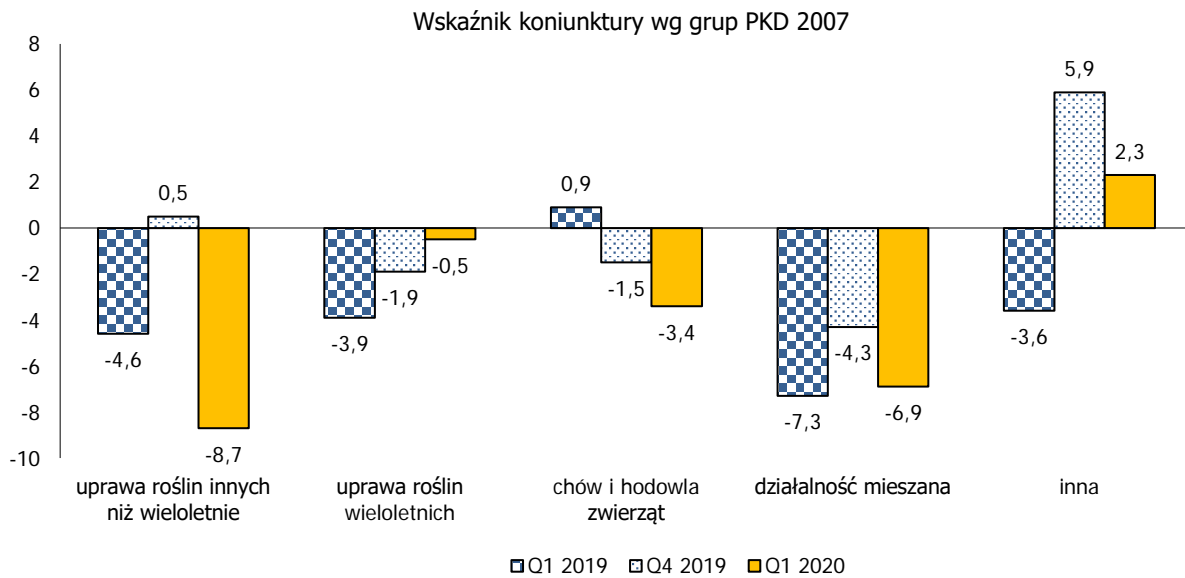
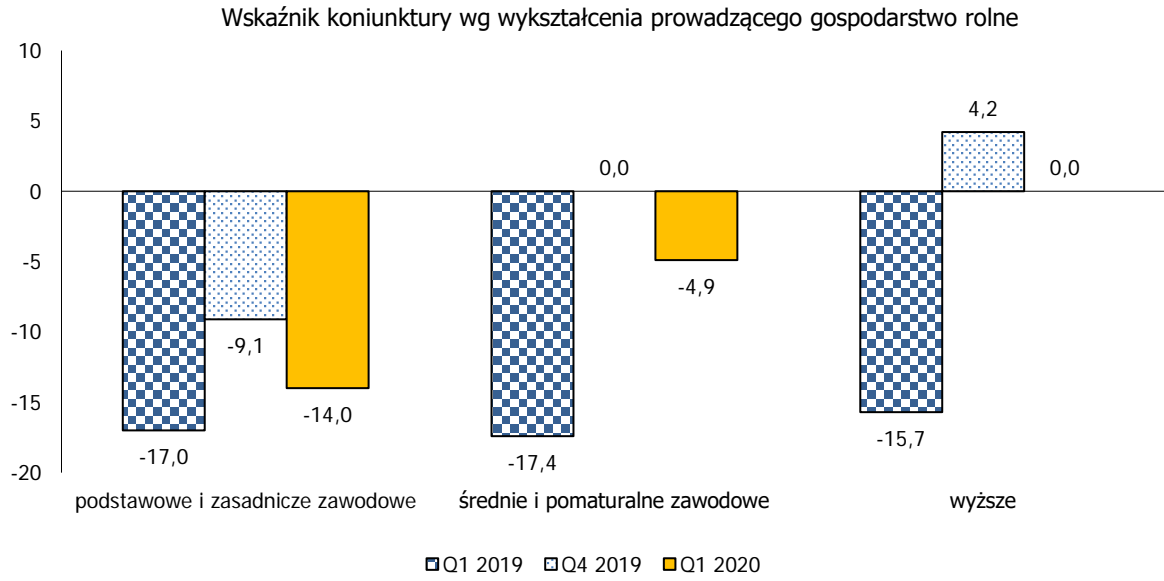
WSKAŹNIK KONIUNKTURY

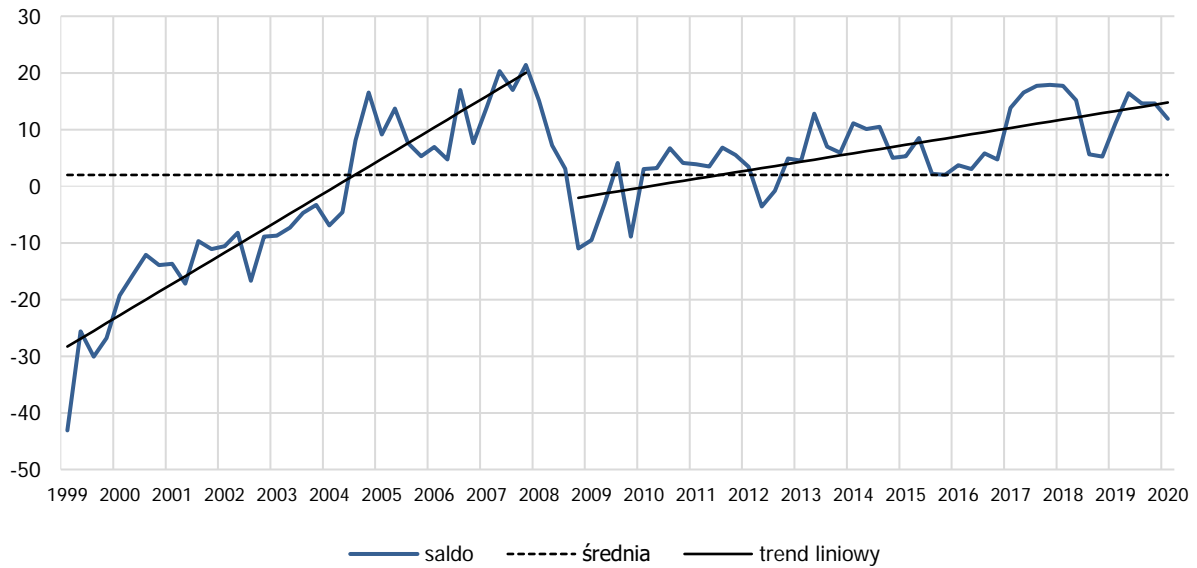
	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020
1. wskaźnik przychodów pieniężnych	-13,4	-20,2	-11,0	-2,8	-7,1	-13,0
2. wskaźnik zaufania	-1,1	4,7	10,5	8,5	8,6	5,6
wskaźnik koniunktury ($1 \cdot x_{\frac{2}{3}} + 2 \cdot x_{\frac{1}{3}}$)	-9,3	-11,9	-3,8	1,0	-1,9	-6,8

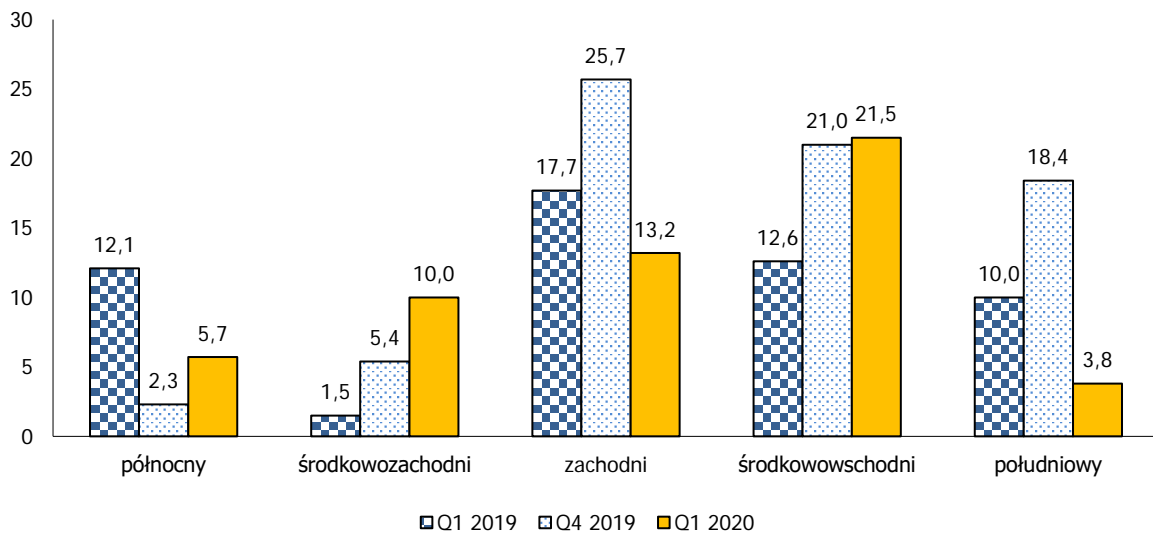

NASTROJE GOSPODARSTW ROLNYCH

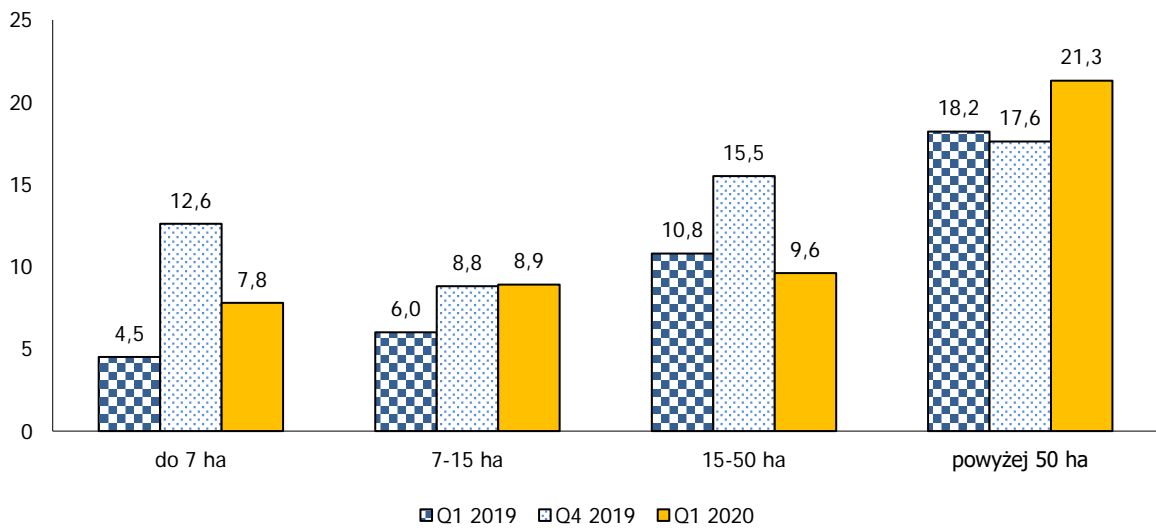

	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020
1. z ufnością	20,9	23,7	28,8	26,6	27,1	24,4
2. z obawą	63,4	63,7	58,9	61,4	60,4	63,0
3. ze strachem	15,7	12,6	12,4	12,0	12,5	12,5
saldo (1.-3.)	5,2	11,1	16,4	14,6	14,6	11,9
wskaźnik zaufania (1.-2.*0,1-3.)	-1,1	4,7	10,5	8,5	8,6	5,6

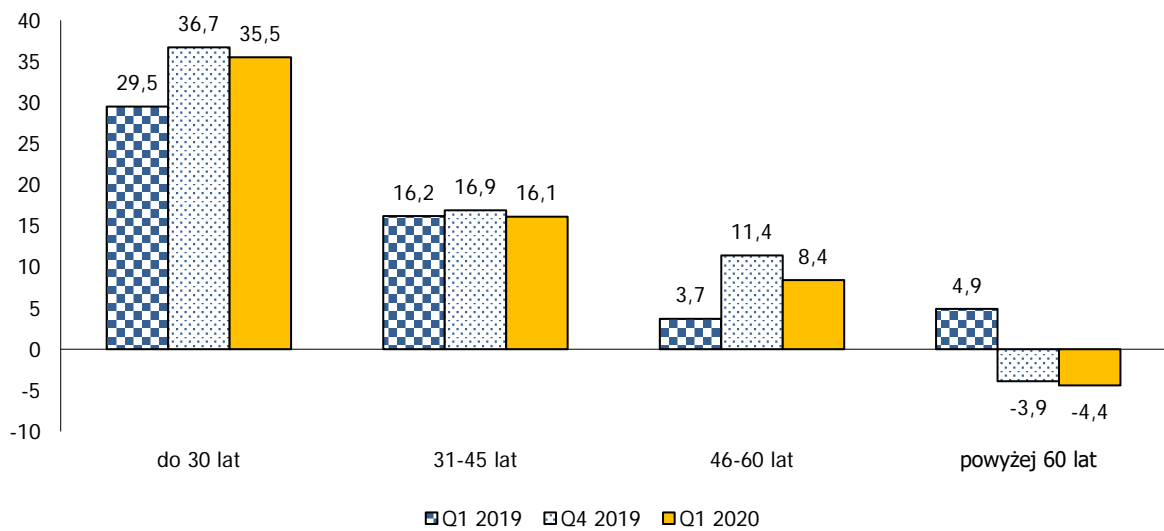
Nastroje gospodarstw rolnych wg makroregionów

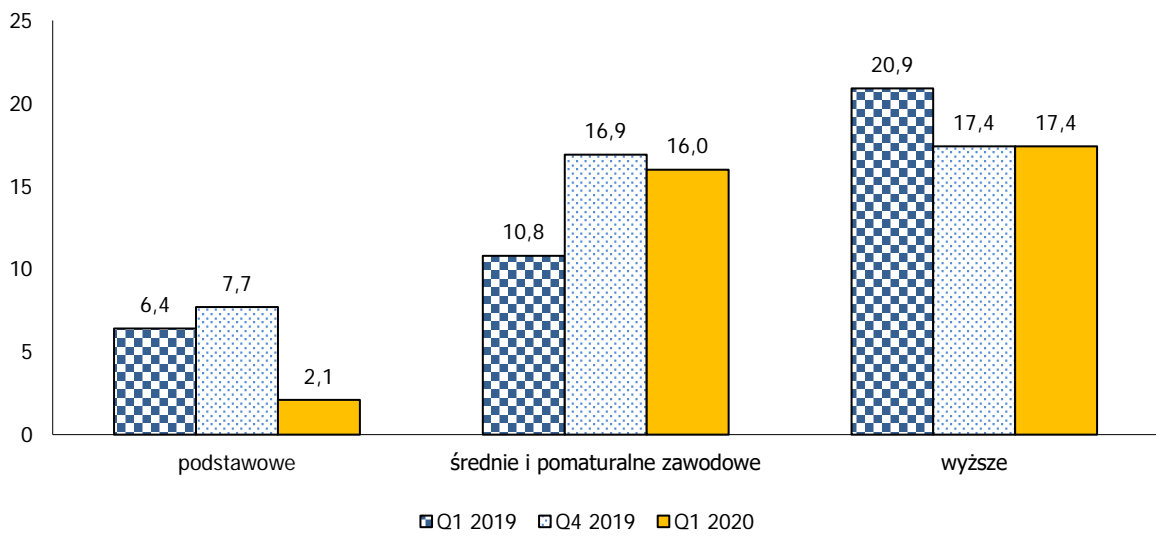
Nastroje gospodarstw rolnych wg powierzchni gospodarstw rolnych

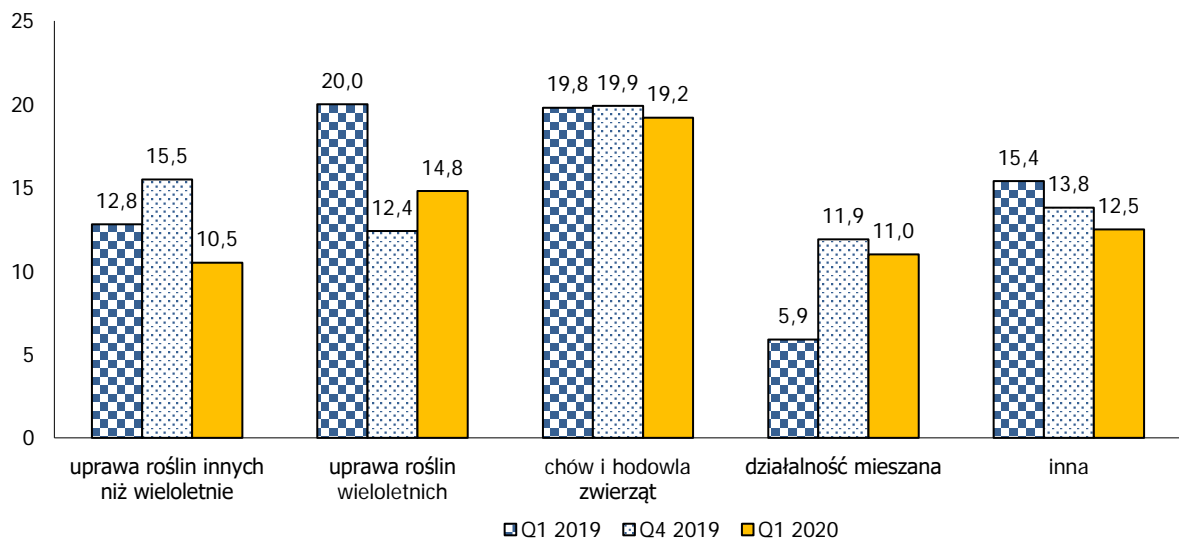
Nastroje gospodarstw rolnych wg wieku prowadzącego gospodarstwo rolne

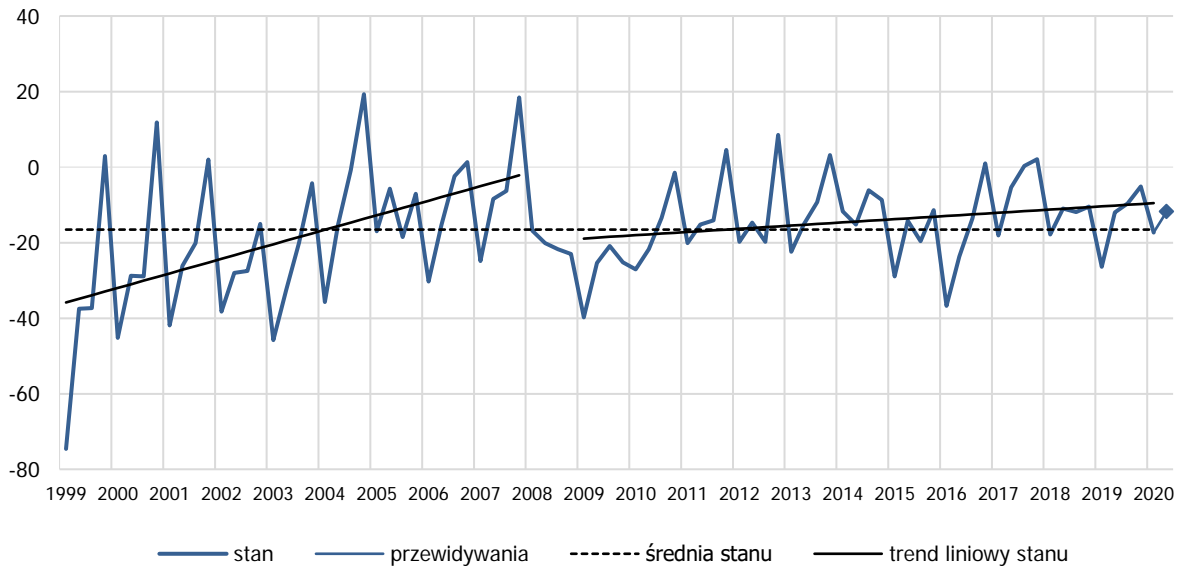
Nastroje gospodarstw rolnych wg wykształcenia prowadzącego gospodarstwo rolne

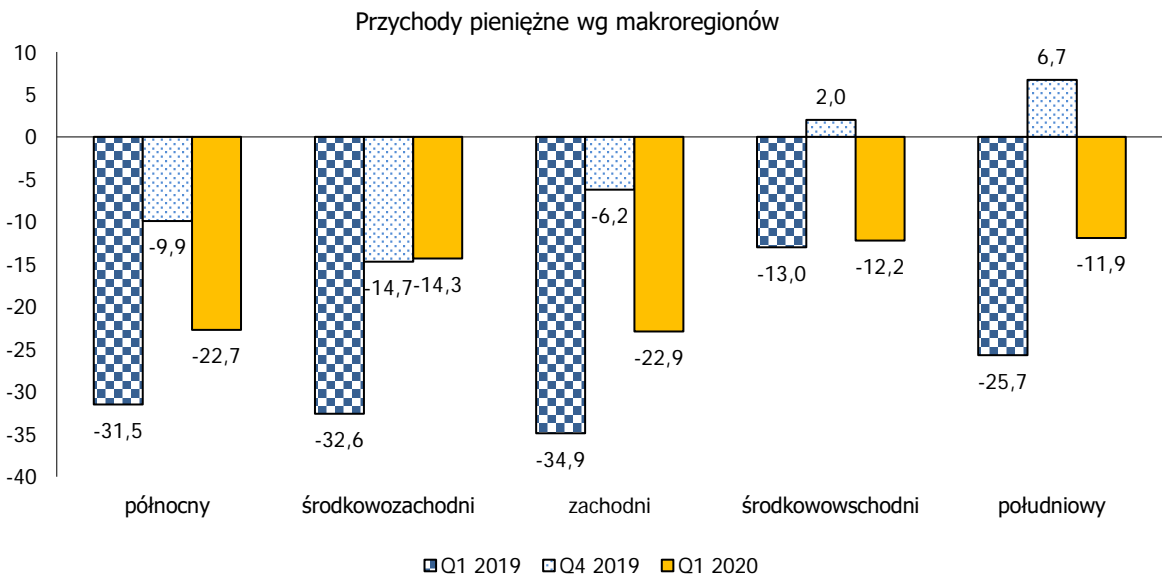
Nastroje gospodarstw rolnych wg grup PKD 2007

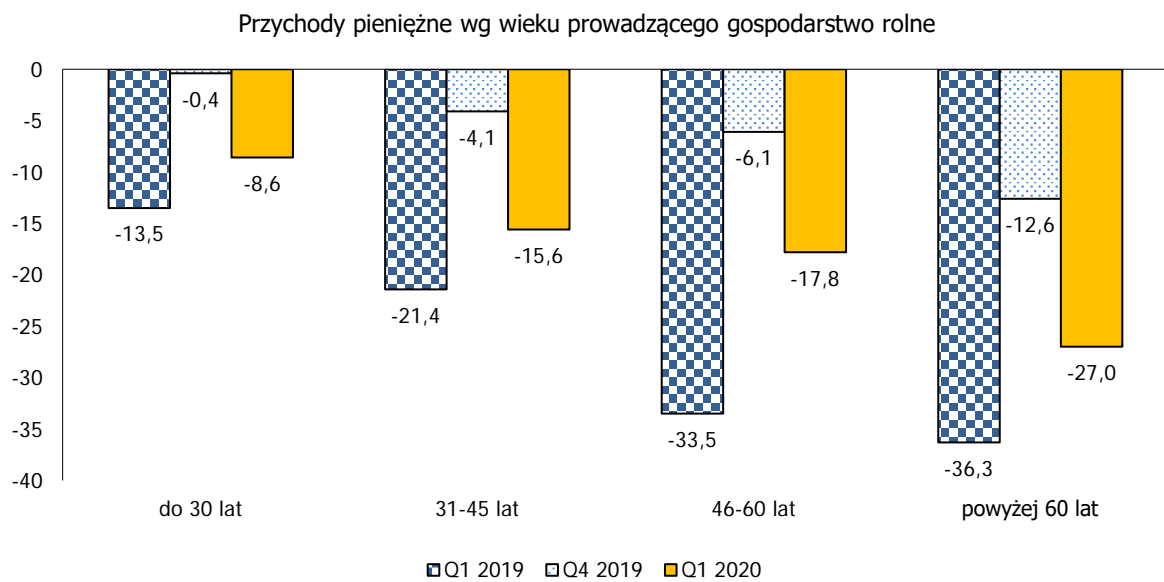
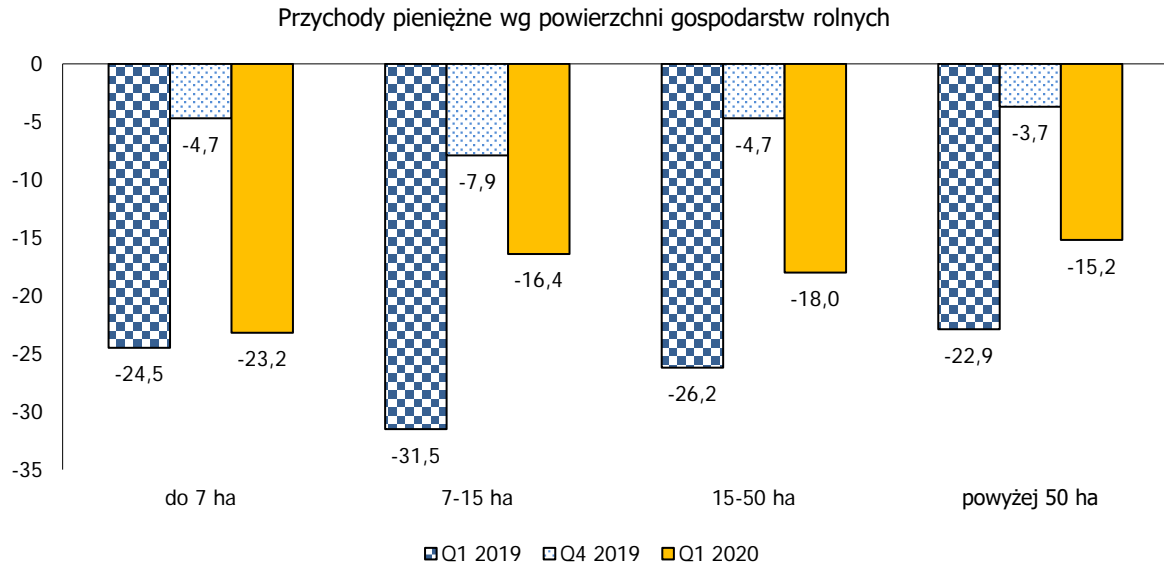

PRZYCHODY PIENIĘŻNE

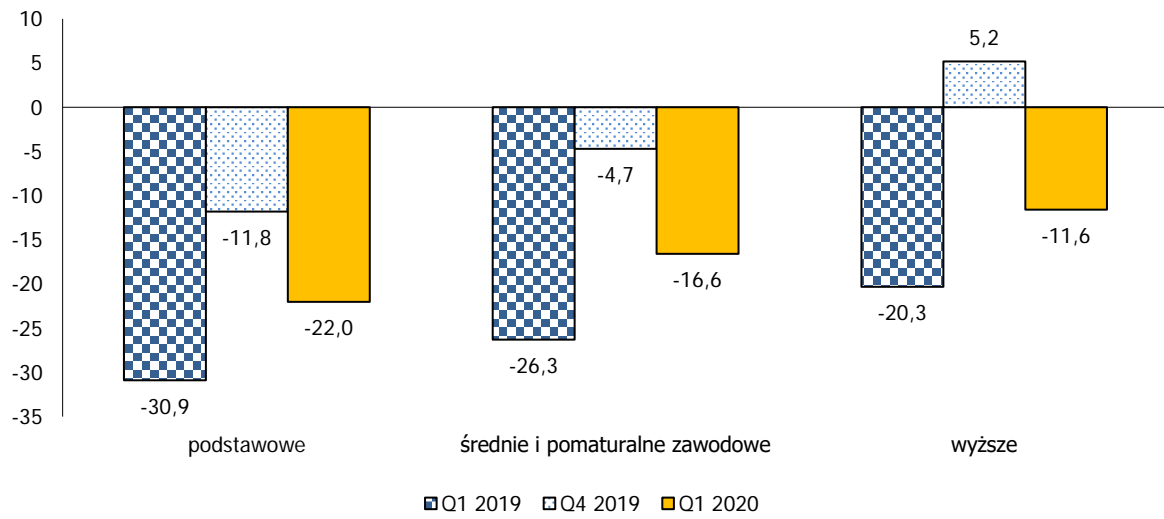

	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	przewidywania
1. wzrosły	28,3	17,0	20,2	24,2	27,7	19,2	21,7
2. nie zmieniły się	32,9	39,7	47,5	42,1	39,6	44,2	44,7
3. zmalały	38,8	43,4	32,2	33,8	32,8	36,5	33,5
4. brak	5,7	8,4	9,0	6,6	6,0	8,1	6,5
saldo (1.-3.)	-10,5	-26,4	-12,0	-9,6	-5,1	-17,3	-11,8

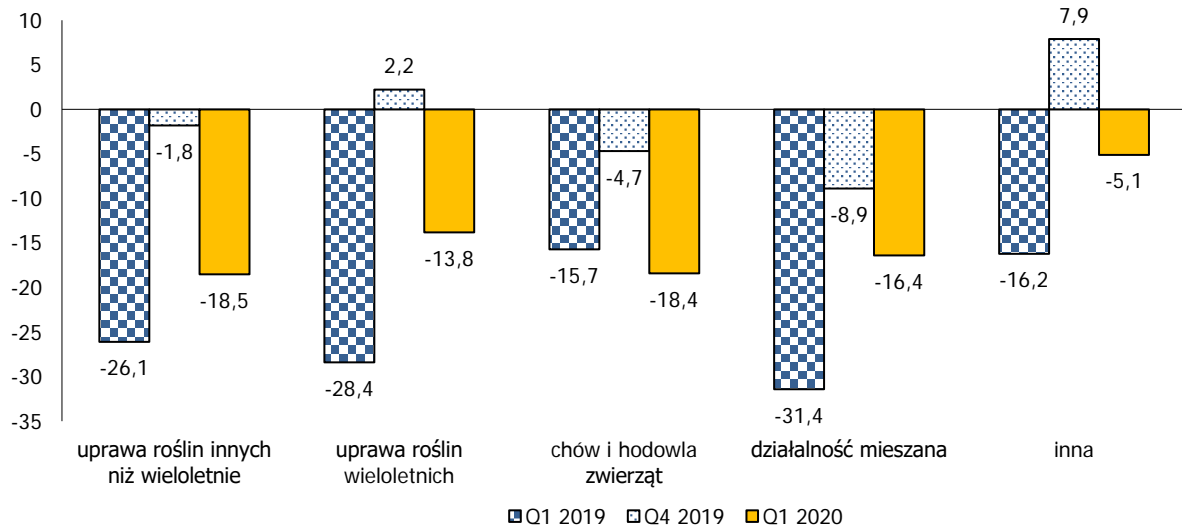

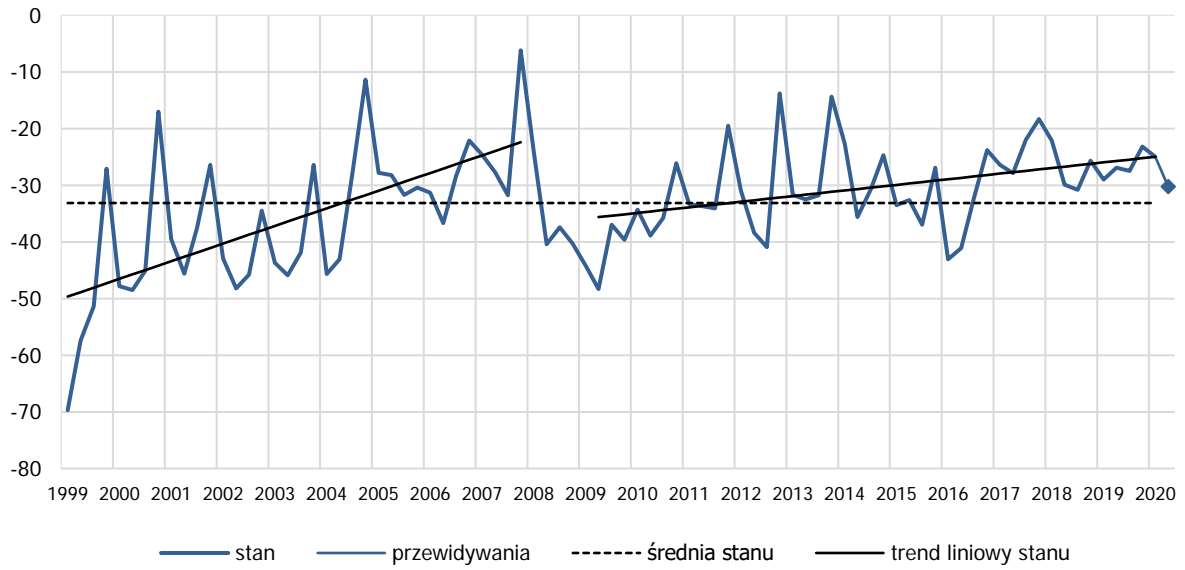
Przychody pieniężne wg wykształcenia prowadzącego gospodarstwo rolne

Przychody pieniężne wg grup PKD 2007

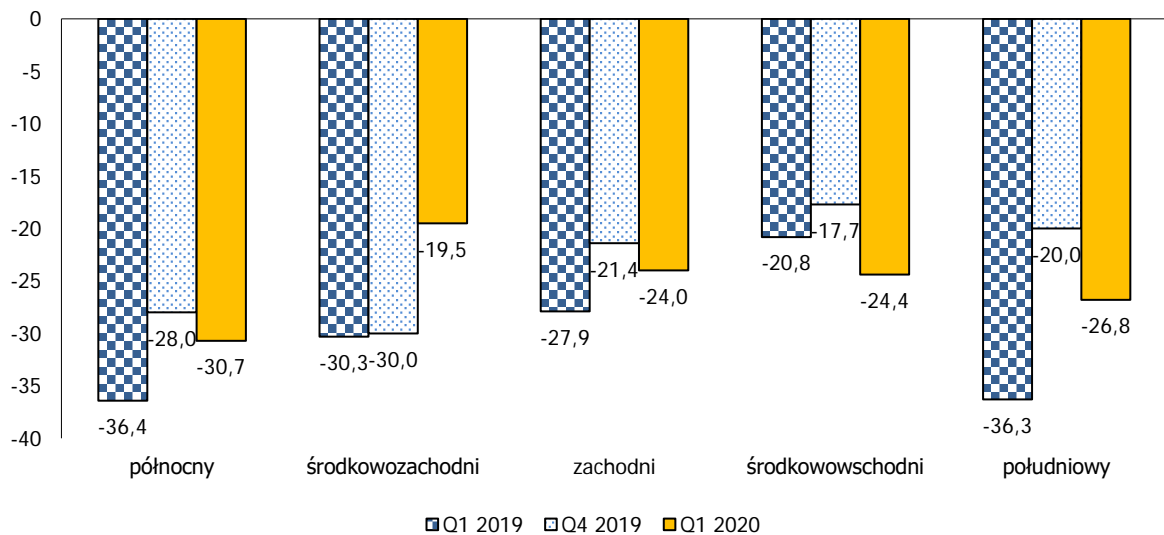

OSZCZĘDNOŚCI

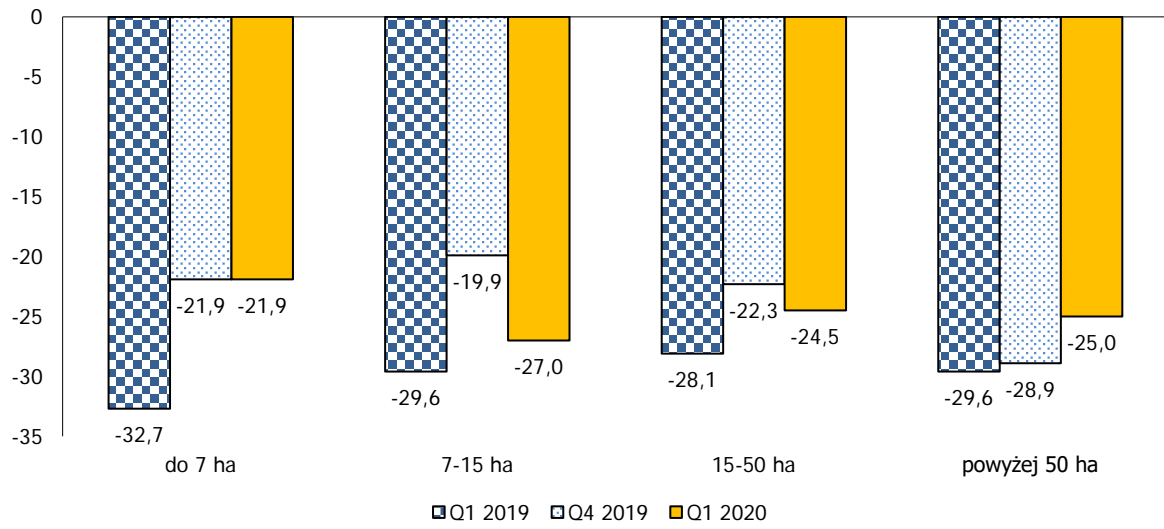

	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	przewidywania
1. wzrosły	16,7	12,4	11,8	11,7	14,9	12,1	12,2
2. nie zmieniły się	40,9	46,2	49,5	49,1	47,0	50,9	45,4
3. zmalały	42,4	41,4	38,7	39,2	38,1	37,1	42,5
4. brak	17,2	15,7	16,6	16,9	16,2	14,8	14,3
saldo (1.-3.)	-25,7	-29,0	-26,9	-27,5	-23,2	-25,0	-30,3

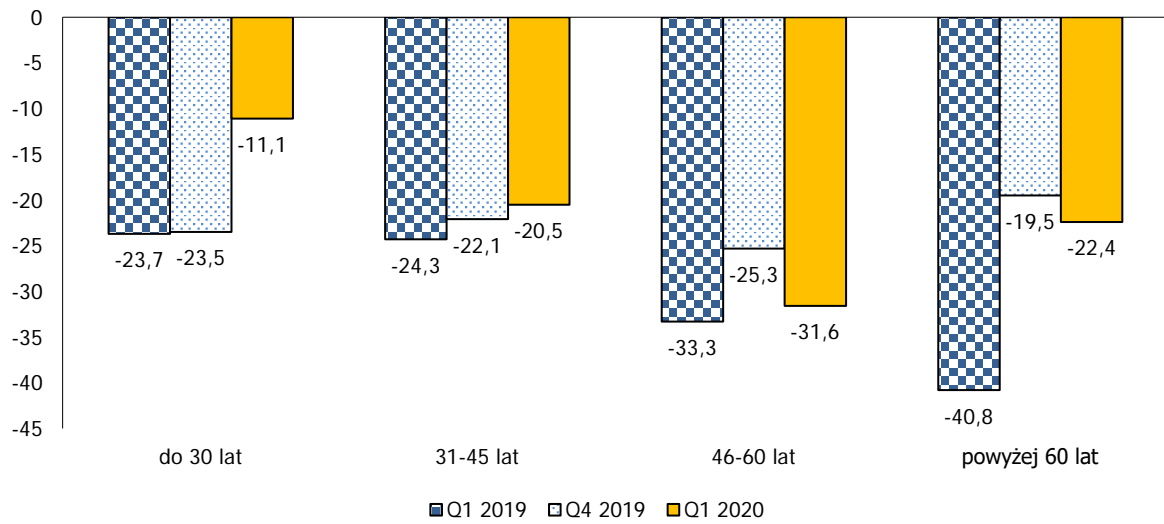
Oszczędności wg makroregionów

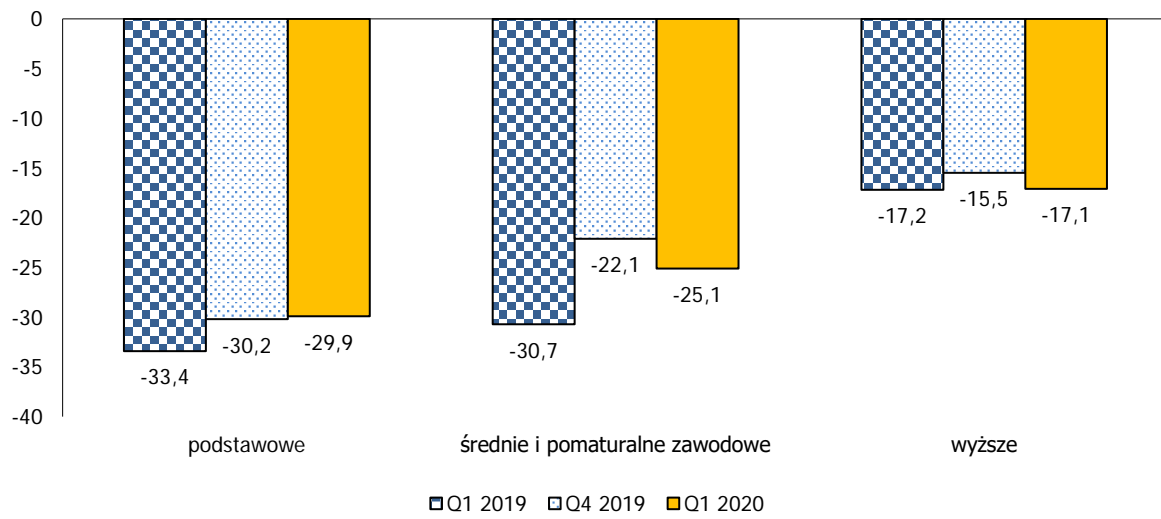
Oszczędności wg powierzchni gospodarstw rolnych

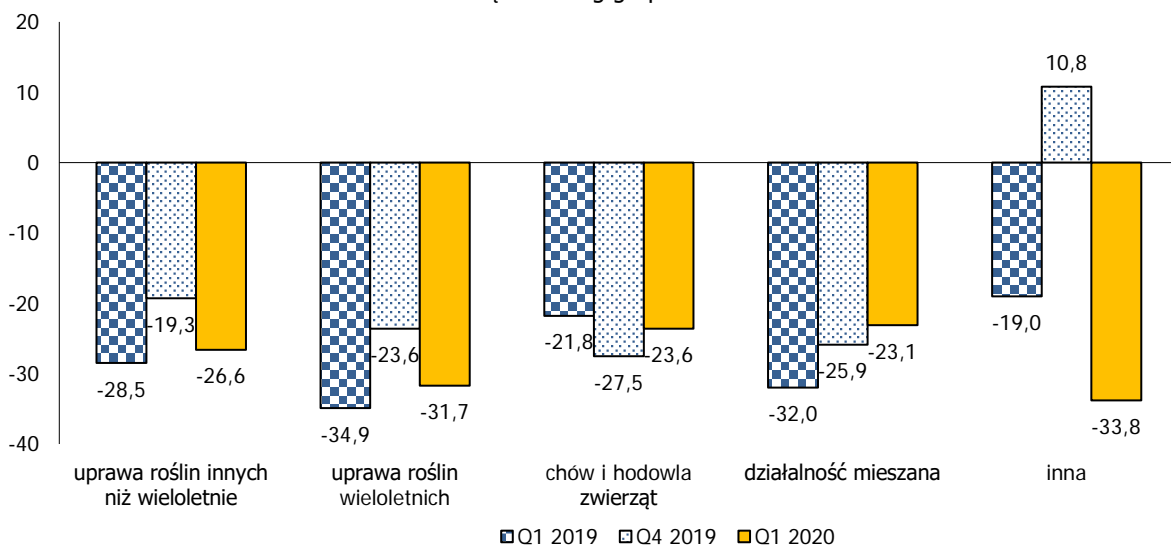
Oszczędności wg wieku prowadzącego gospodarstwo rolne

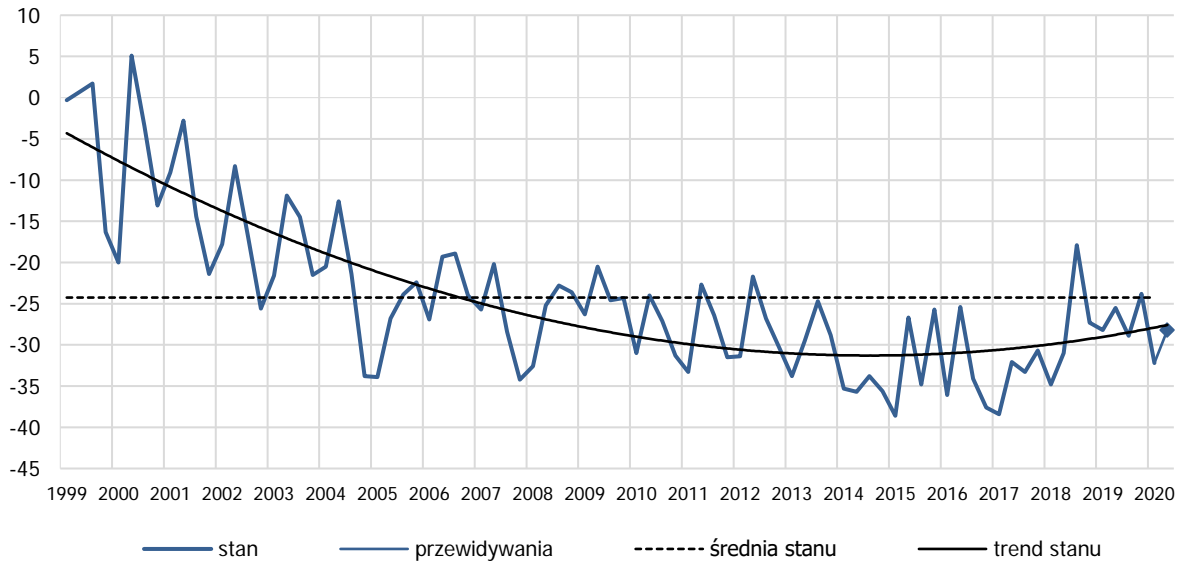
Oszczędności wg wykształcenia prowadzącego gospodarstwo rolne

Oszczędności wg grup PKD 2007

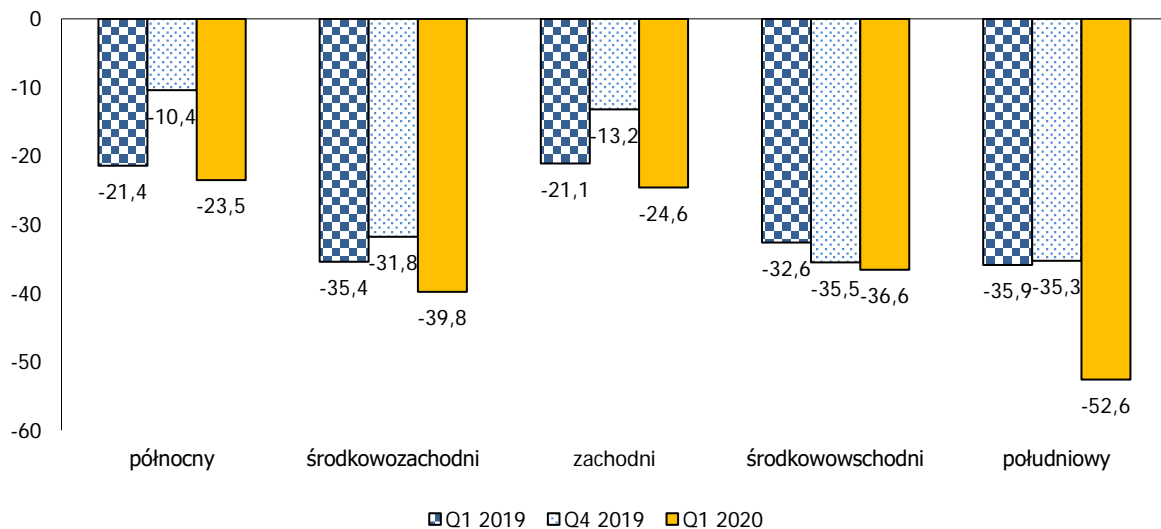

ZADŁUŻENIE

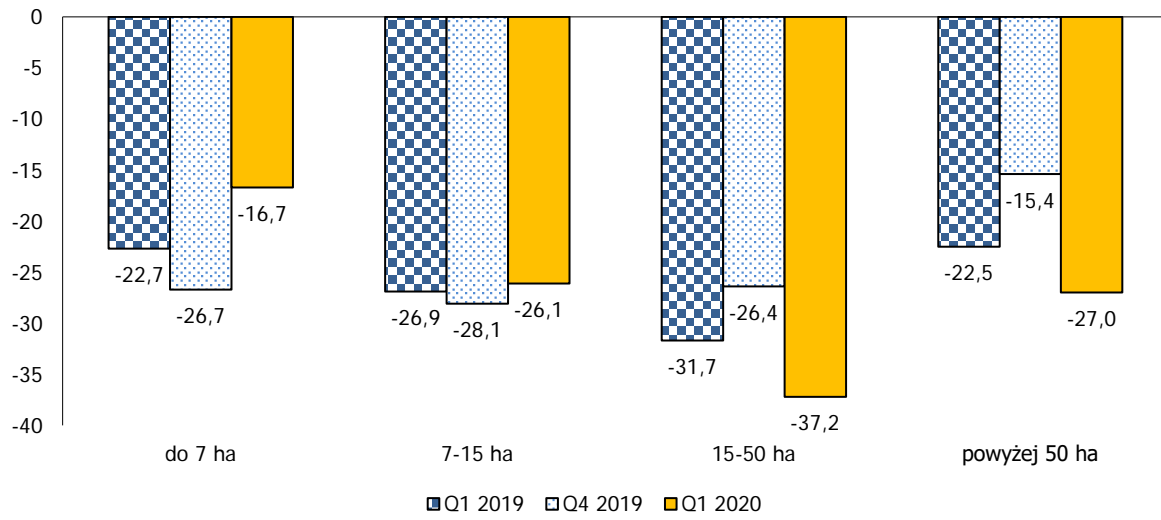

	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	przewidywania
1. wzrosło	15,3	14,0	15,8	13,1	15,9	12,5	15,0
2. nie zmieniło się	42,1	43,8	42,9	45,0	44,4	42,8	41,8
3. zmalało	42,6	42,2	41,3	42,0	39,7	44,7	43,2
4. brak	35,0	33,4	36,7	38,3	36,9	36,3	36,4
saldo (1.-3.)	27,3	-28,2	-25,5	-28,9	-23,8	-32,2	-28,2

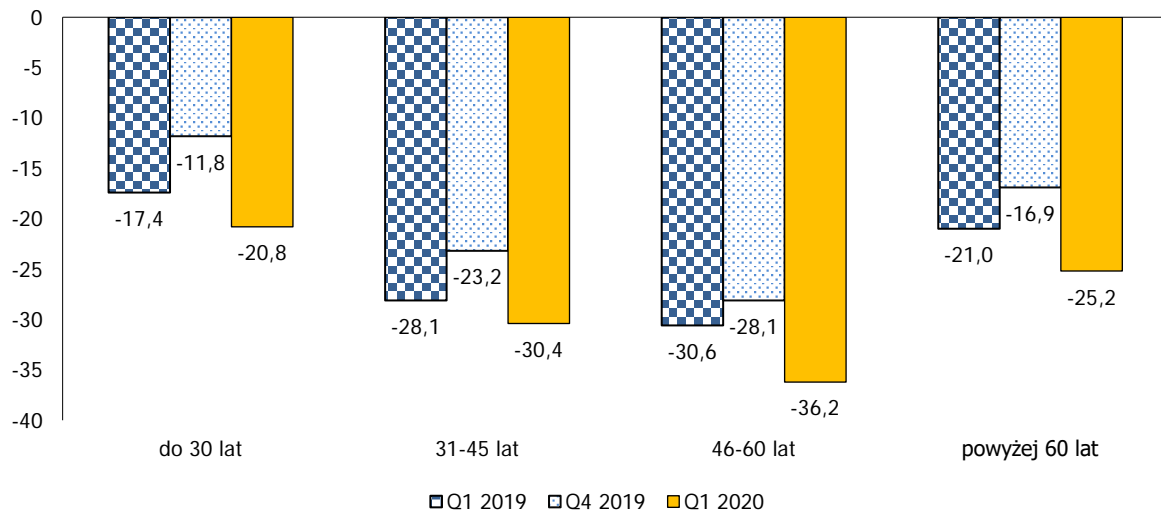
Zadłużenie wg makroregionów

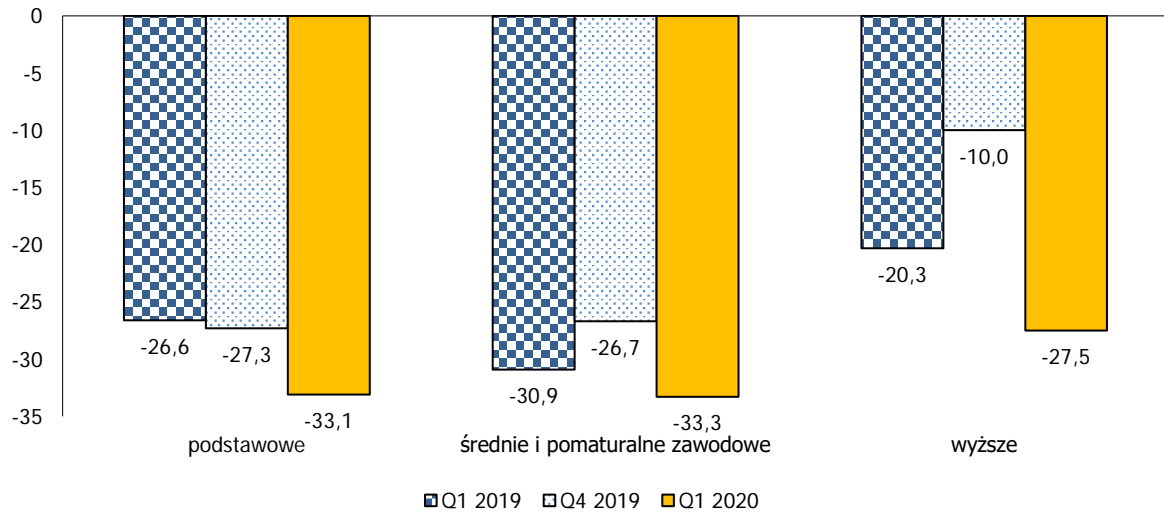
Zadłużenie wg powierzchni gospodarstw rolnych

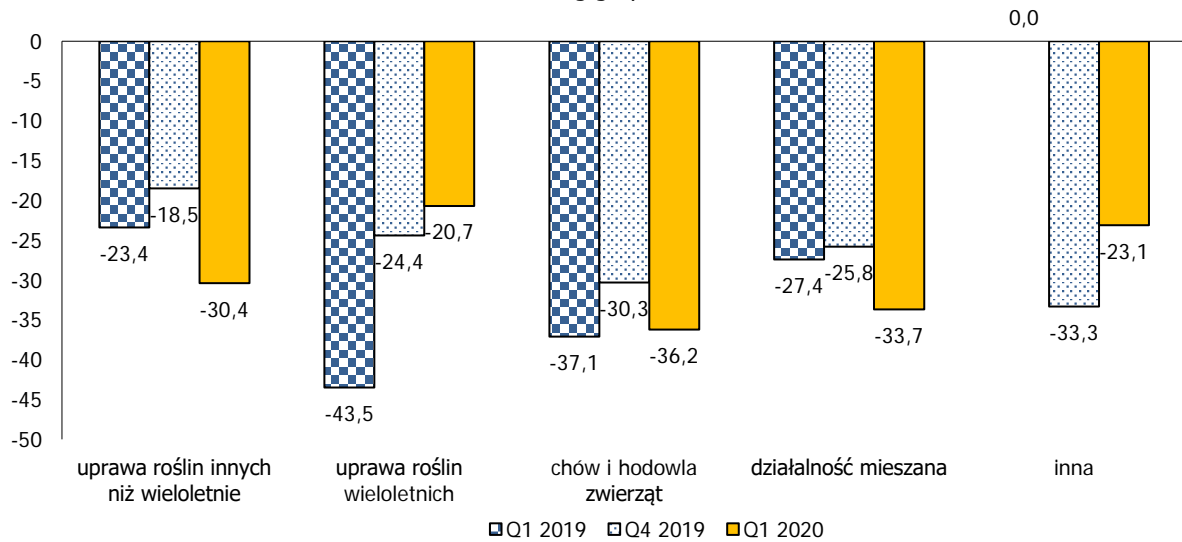
Zadłużenie wg wieku prowadzącego gospodarstwo rolne

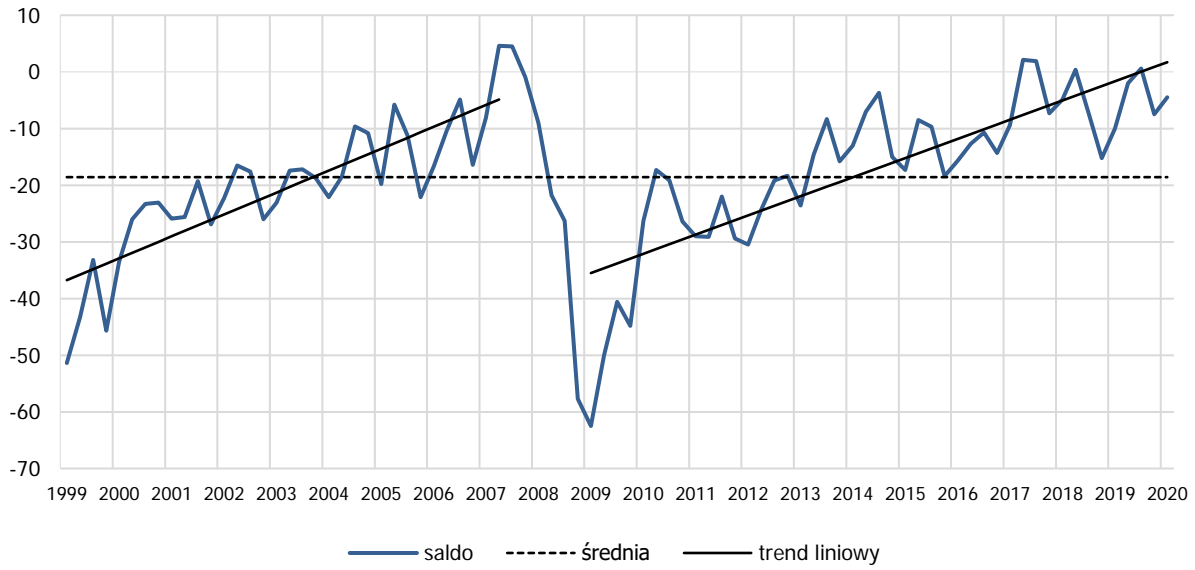
Zadłużenie wg wykształcenia prowadzącego gospodarstwo rolne

Zadłużenie wg grup PKD 2007

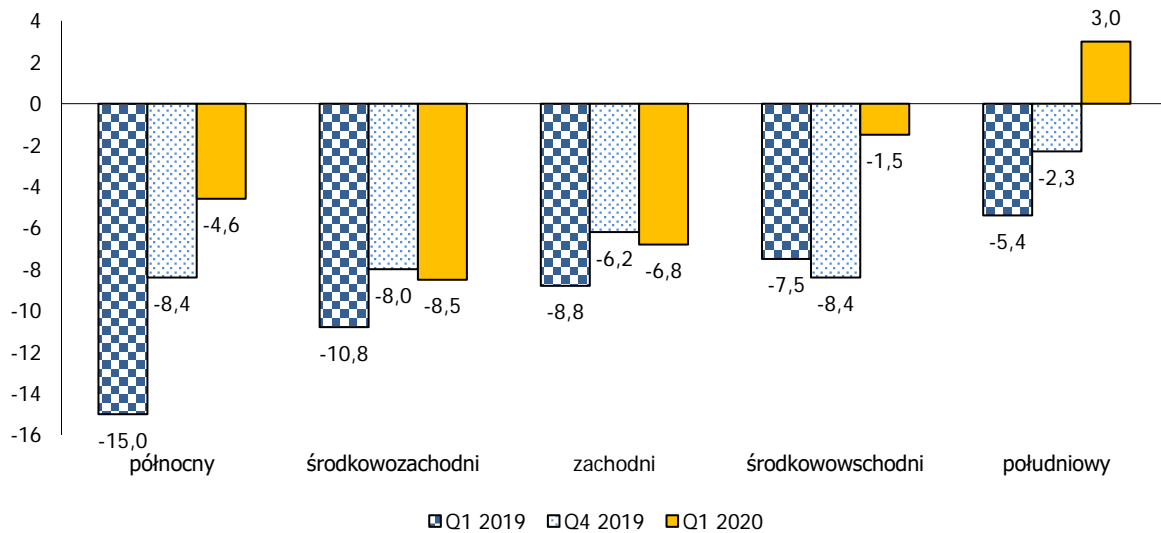

ZAKUPY NAWOZÓW MINERALNYCH

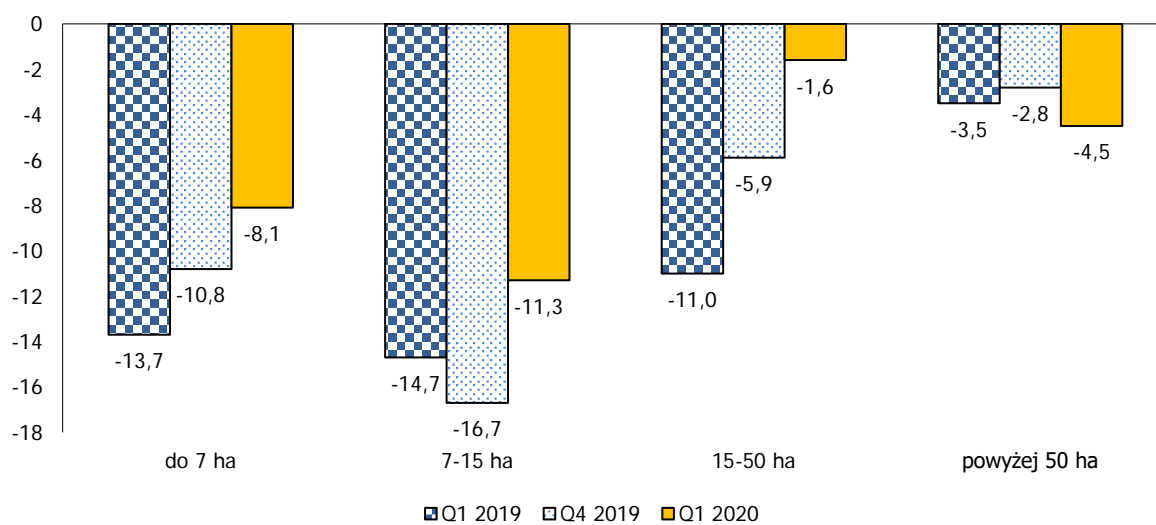

	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020
1. wzrosły	14,3	14,2	18,0	18,4	15,2	16,7
2. nie zmieniły się	56,2	61,6	62,0	63,8	62,1	62,1
3. zmalały	29,5	24,2	20,0	17,8	22,7	21,2
4. nie dokonano	7,6	7,6	4,7	4,5	7,7	7,8
saldo (1.-3.)	-15,2	-10,0	-2,0	0,6	-7,5	-4,5

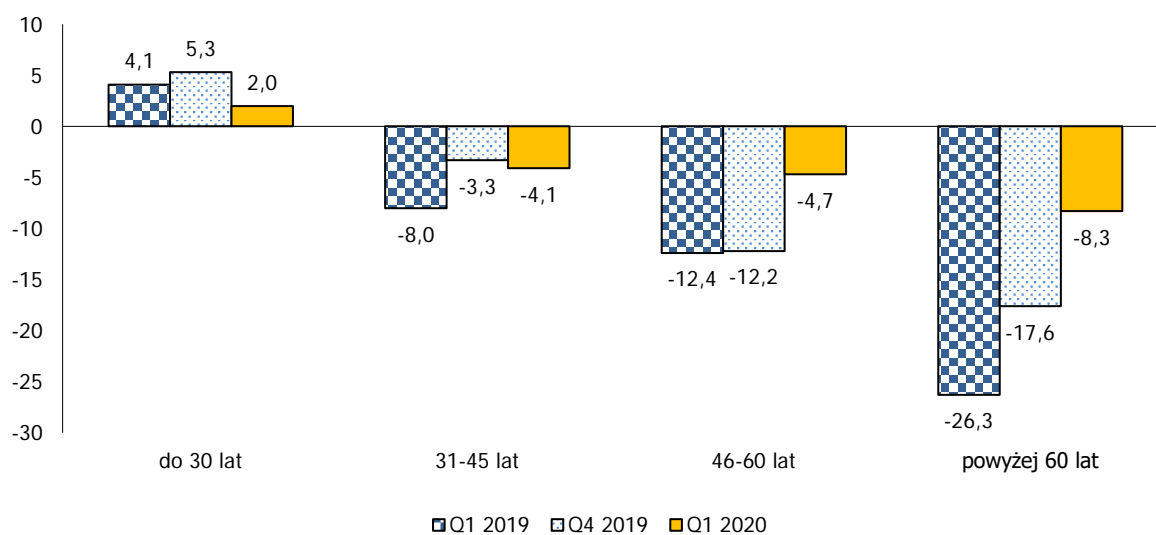
Zakupy nawozów wg makroregionów

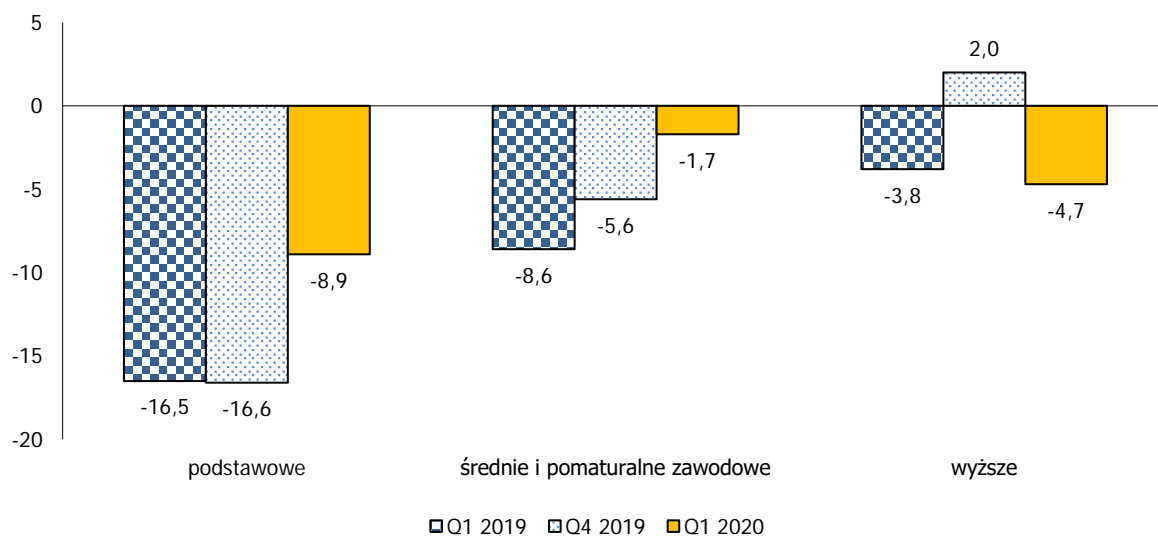
Zakupy nawozów wg powierzchni gospodarstw rolnych

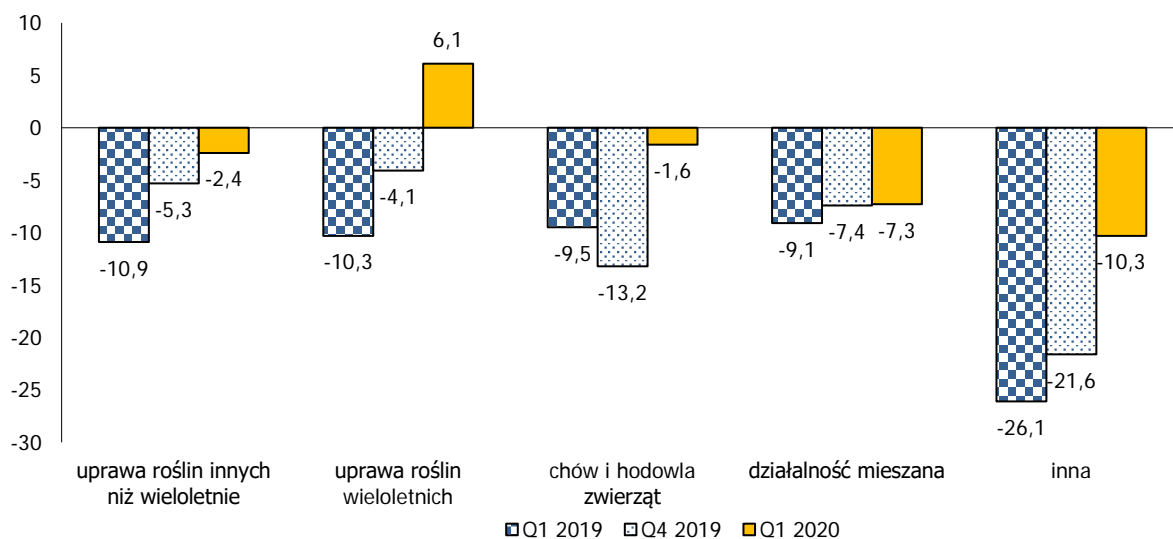
Zakupy nawozów wg wieku prowadzącego gospodarstwo rolne

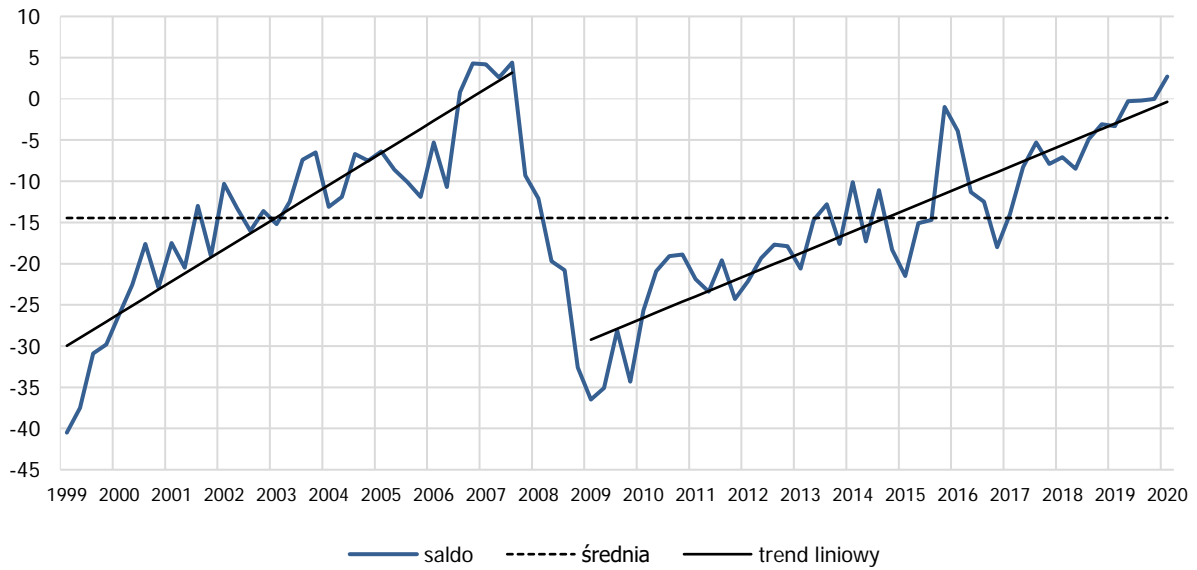
Zakupy nawozów wg wykształcenia prowadzącego gospodarstwo rolne

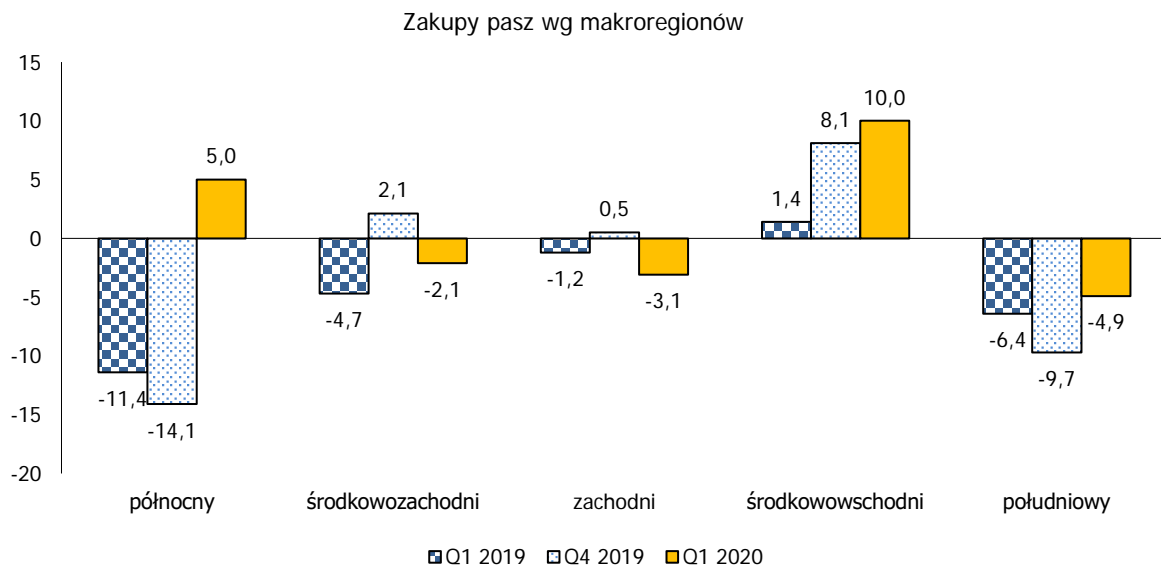
Zakupy nawozów wg grup PKD 2007

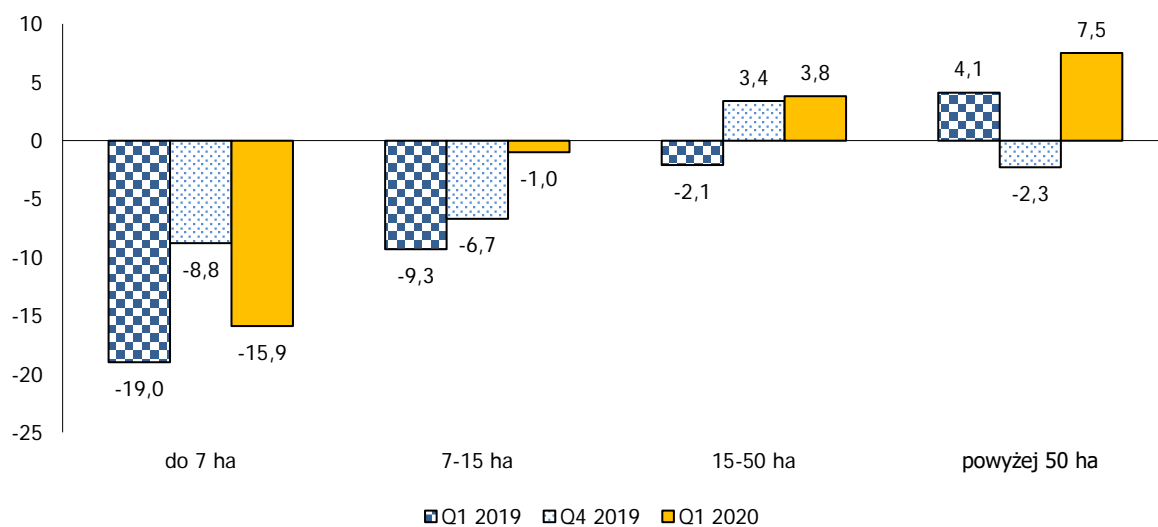
ZAKUPY PASZ TREŚCIWYCH

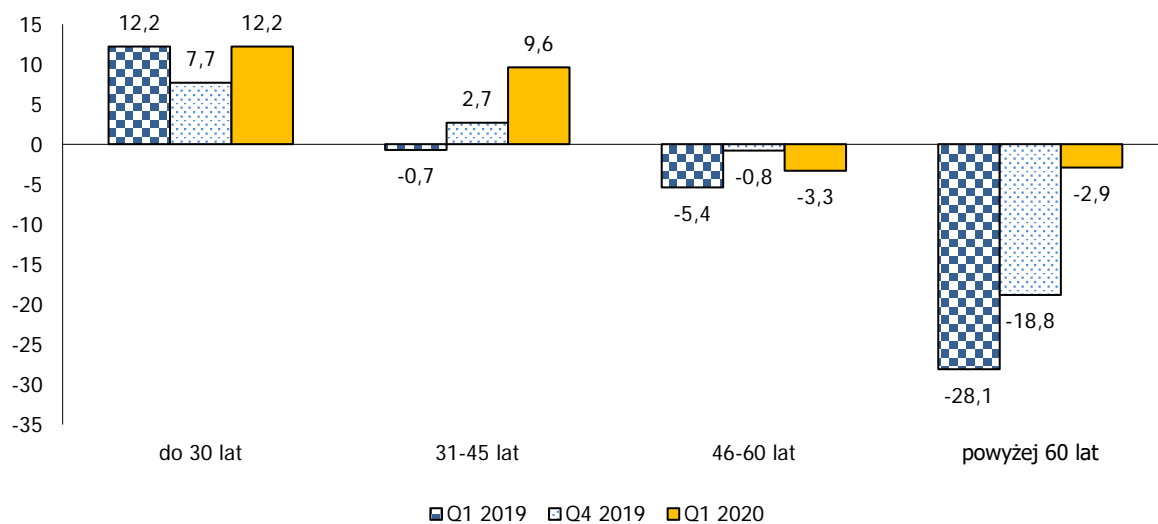
	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020
1. wzrosły	24,2	20,0	19,4	19,4	20,2	20,5
2. nie zmieniły się	48,5	56,6	60,9	61,0	59,6	61,7
3. zmalały	27,3	23,3	19,7	19,6	20,2	17,8
4. nie dokonano	37,9	37,3	37,4	40,0	38,4	38,3
saldo (1.-3.)	-3,1	-3,3	-0,3	-0,2	0,0	2,7

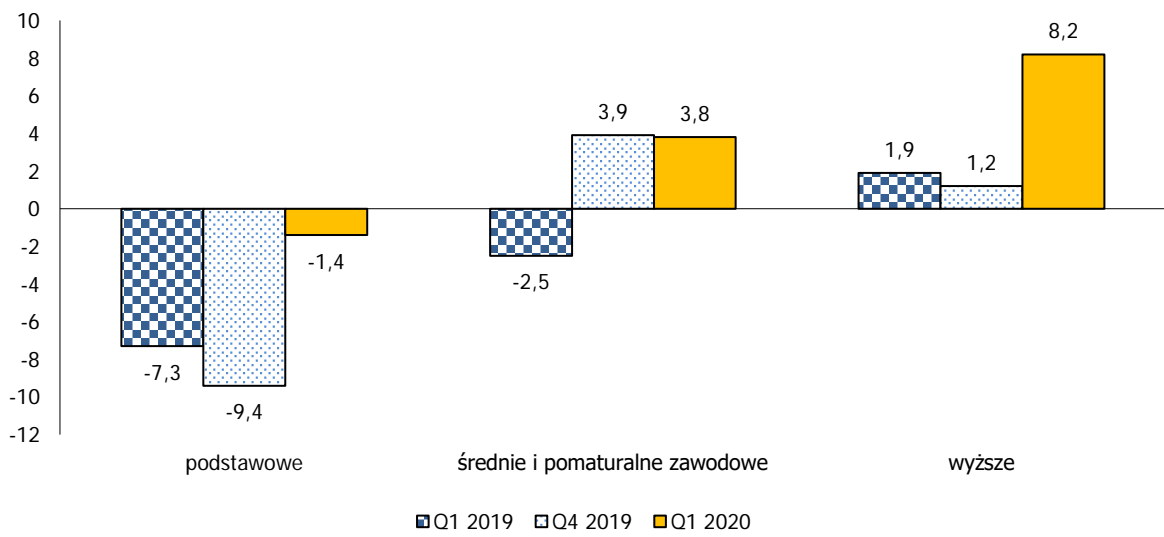
Zakupy pasz wg powierzchni gospodarstw rolnych

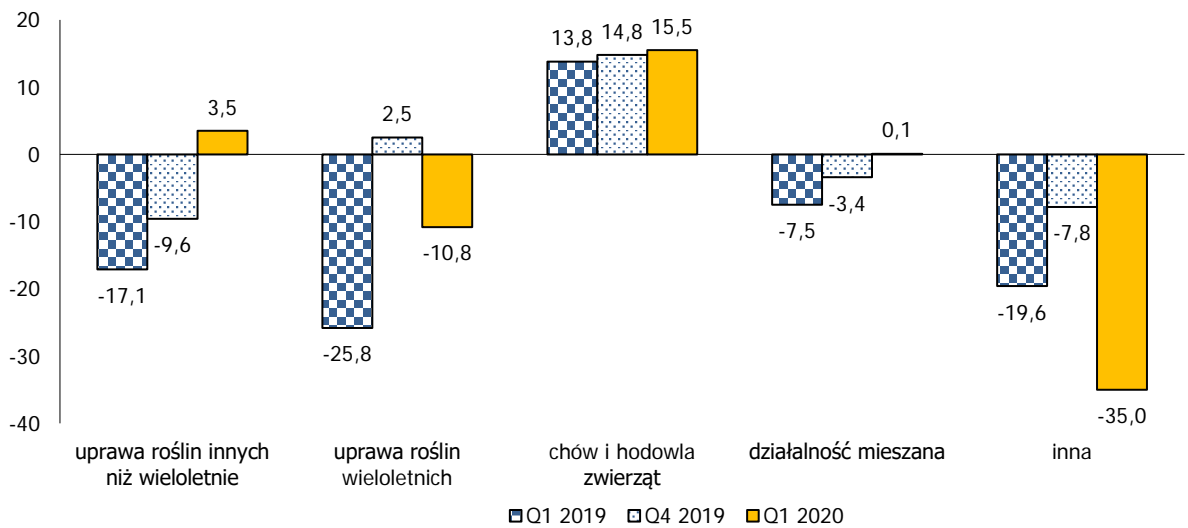
Zakupy pasz wg wieku prowadzącego gospodarstwo rolne

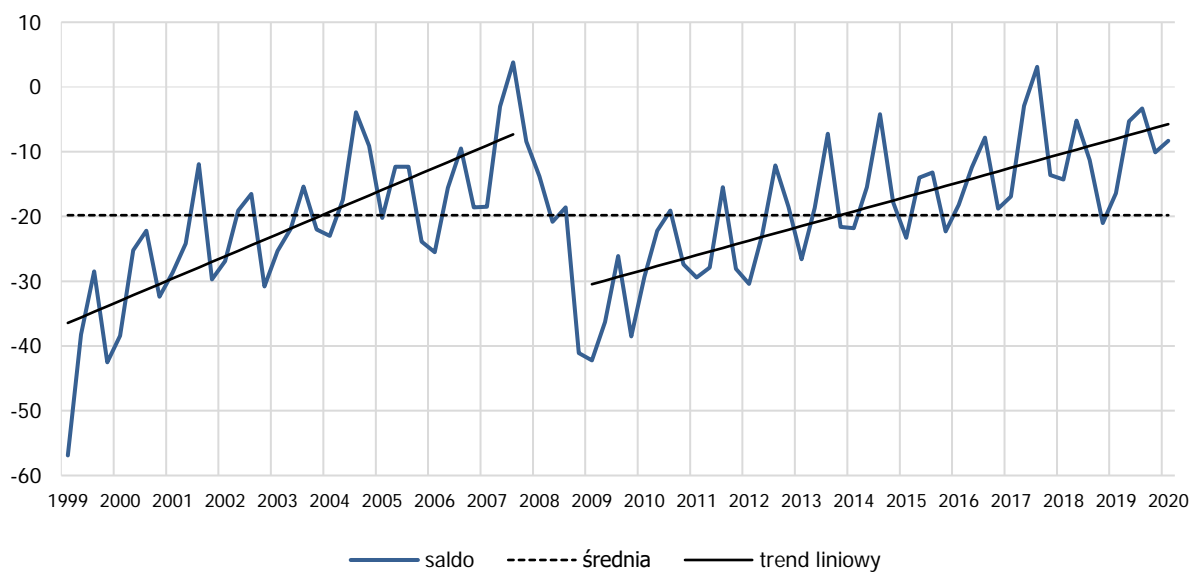
Zakupy pasz wg wykształcenia prowadzącego gospodarstwo rolne

Zakupy pasz wg grup PKD 2007

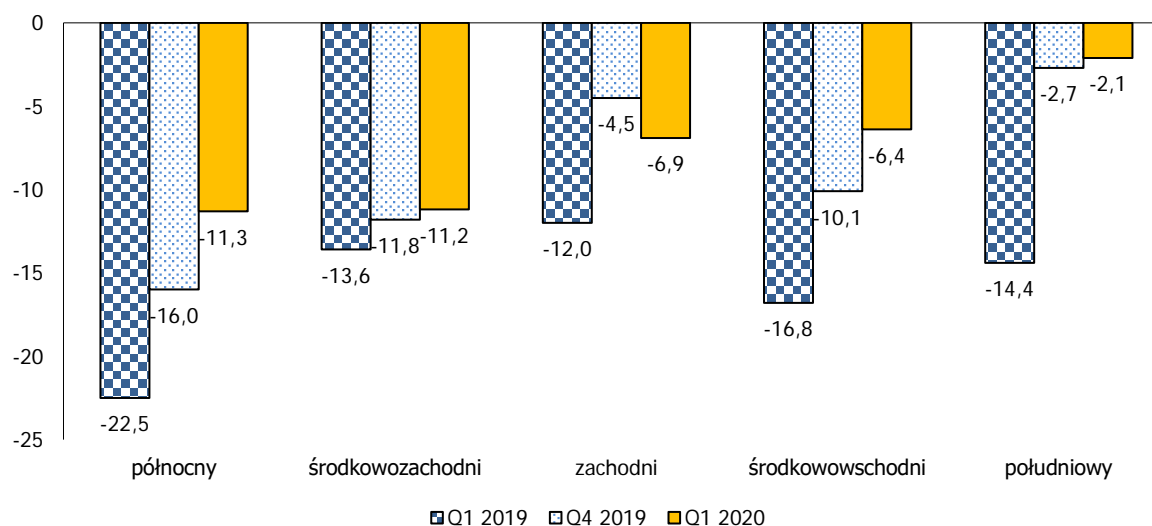

ZAKUPY ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN

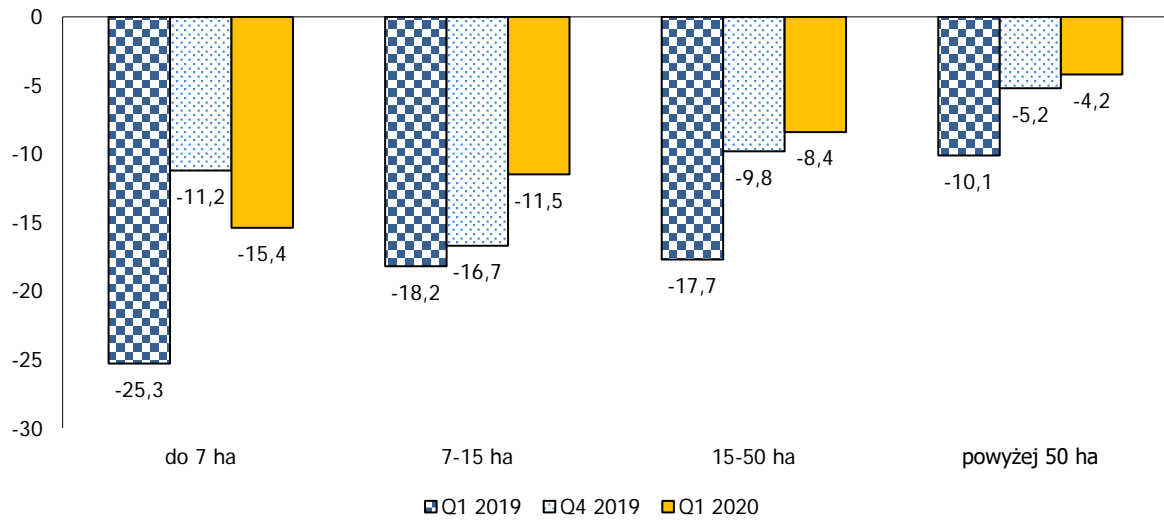

	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020
1. wzrosły	10,7	10,3	15,0	17,1	13,2	15,1
2. nie zmieniły się	57,7	63,0	64,8	62,6	63,5	61,5
3. zmalały	31,7	26,7	20,3	20,4	23,3	23,4
4. nie dokonano	11,4	13,8	6,3	4,5	11,8	11,9
saldo (1.-3.)	-21,0	-16,4	-5,3	-3,3	-10,1	-8,3

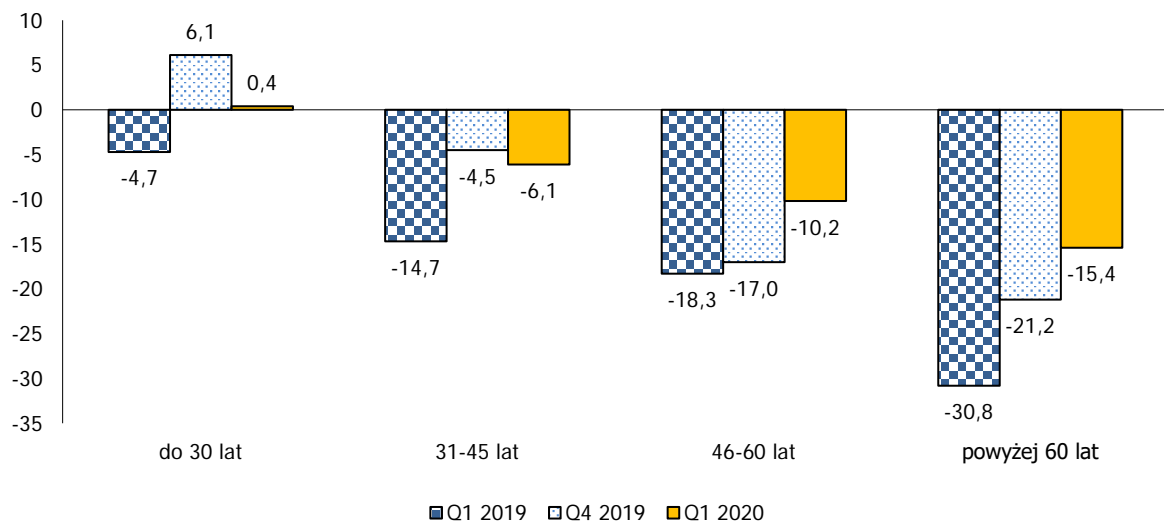
Zakupy środków ochrony roślin wg makroregionów

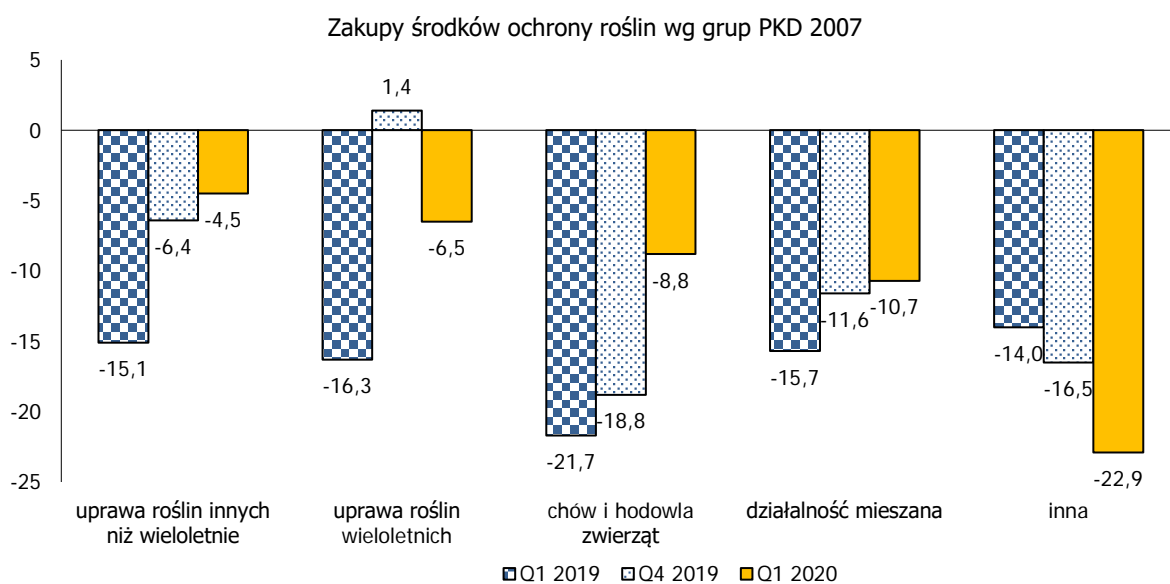
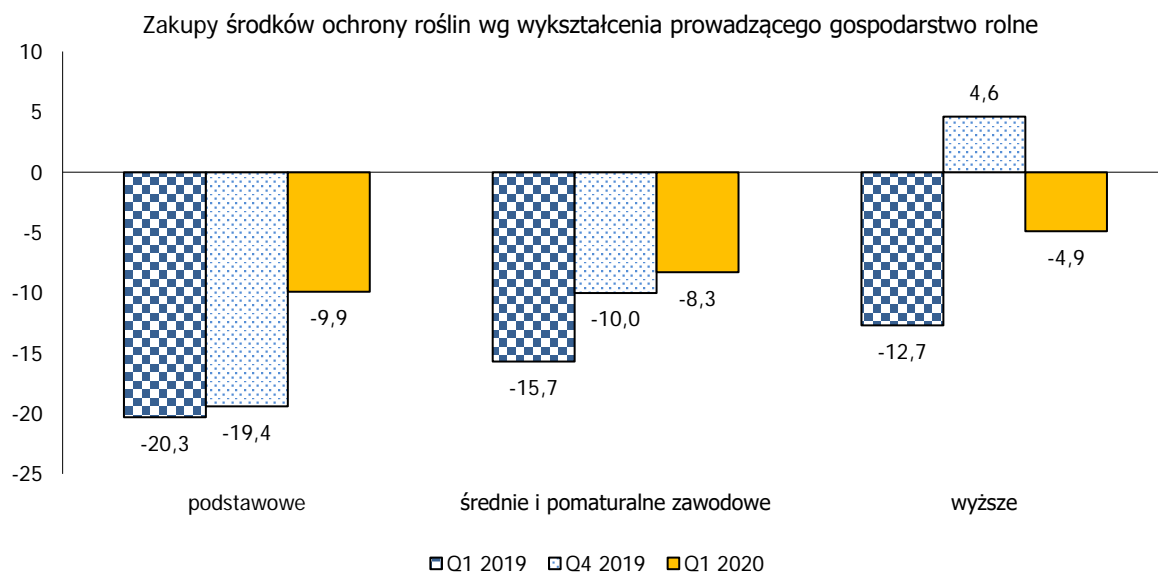

Zakupy środków ochrony roślin wg powierzchni gospodarstw rolnych

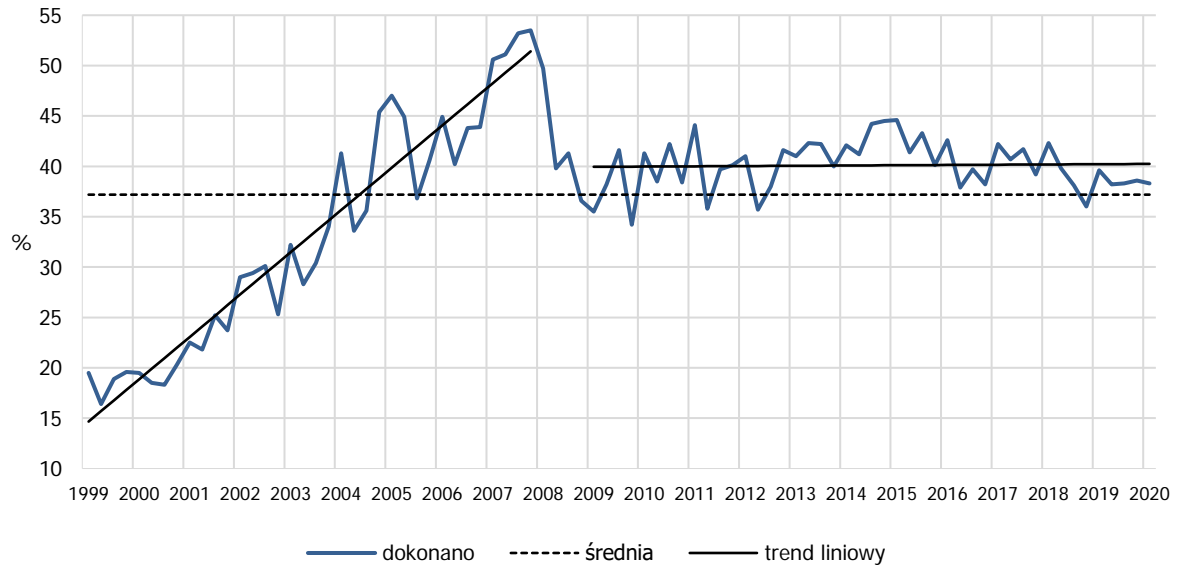

Zakupy środków ochrony roślin wg wieku prowadzącego gospodarstwo rolne

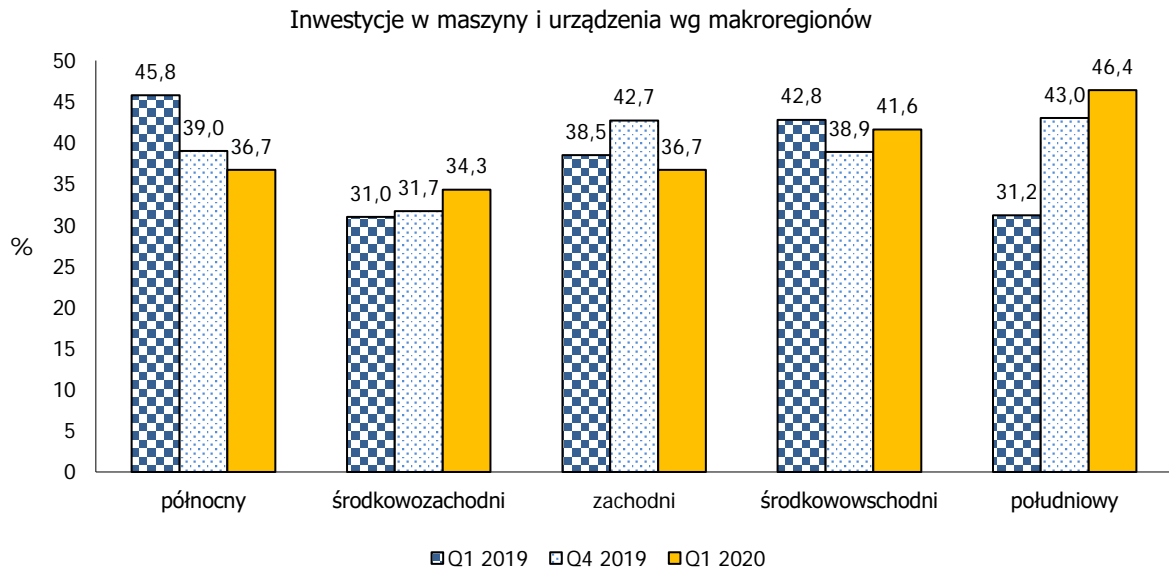

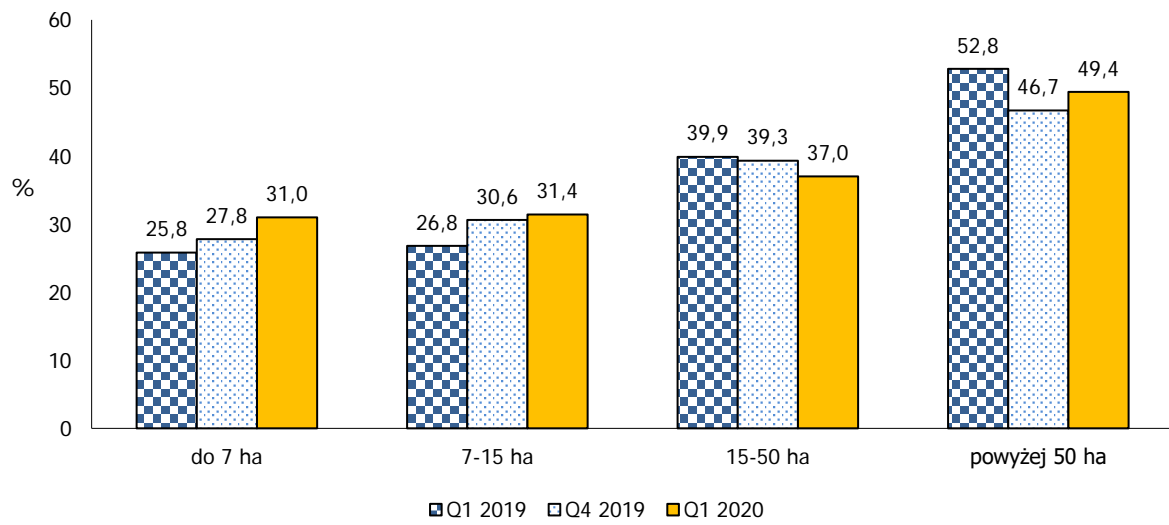
INWESTYCJE W MASZYNY I URZĄDZENIA

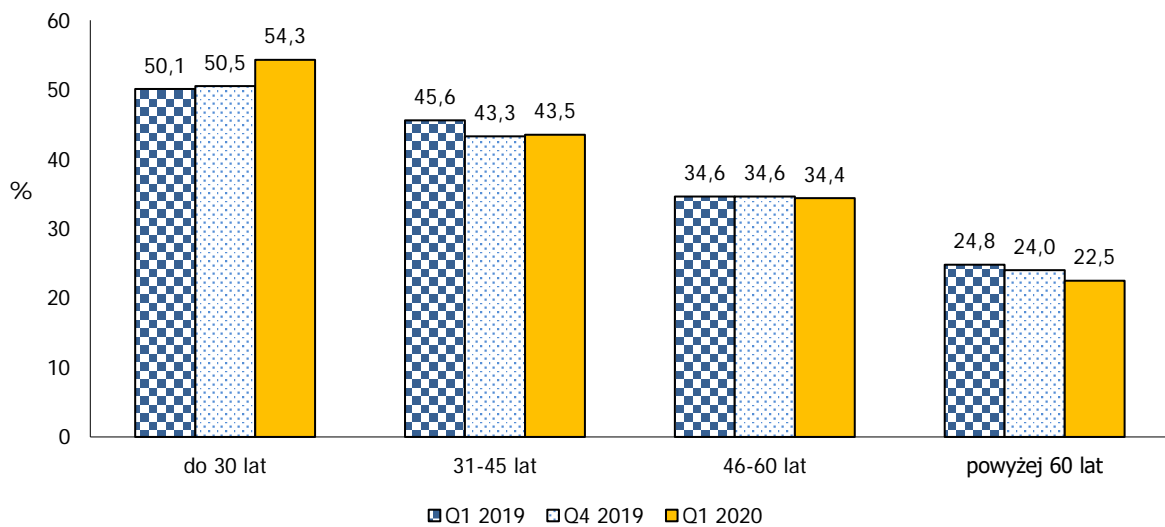
w %	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020
dokonano	36,0	39,6	38,2	38,3	38,6	38,3
nie dokonano	64,0	60,4	61,8	61,7	61,4	61,7

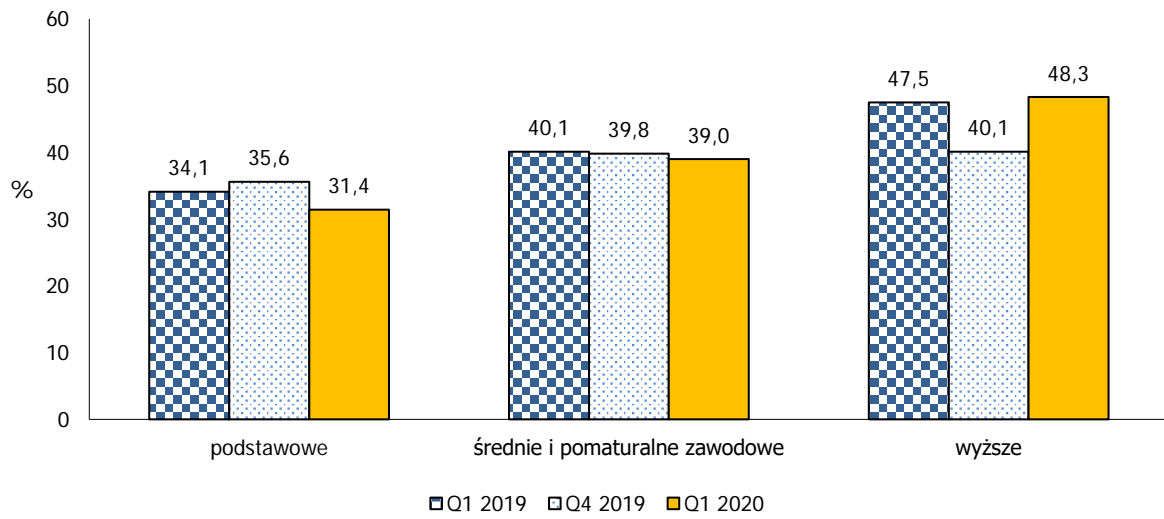
Inwestycje w maszyny i urządzenia wg powierzchni gospodarstw rolnych

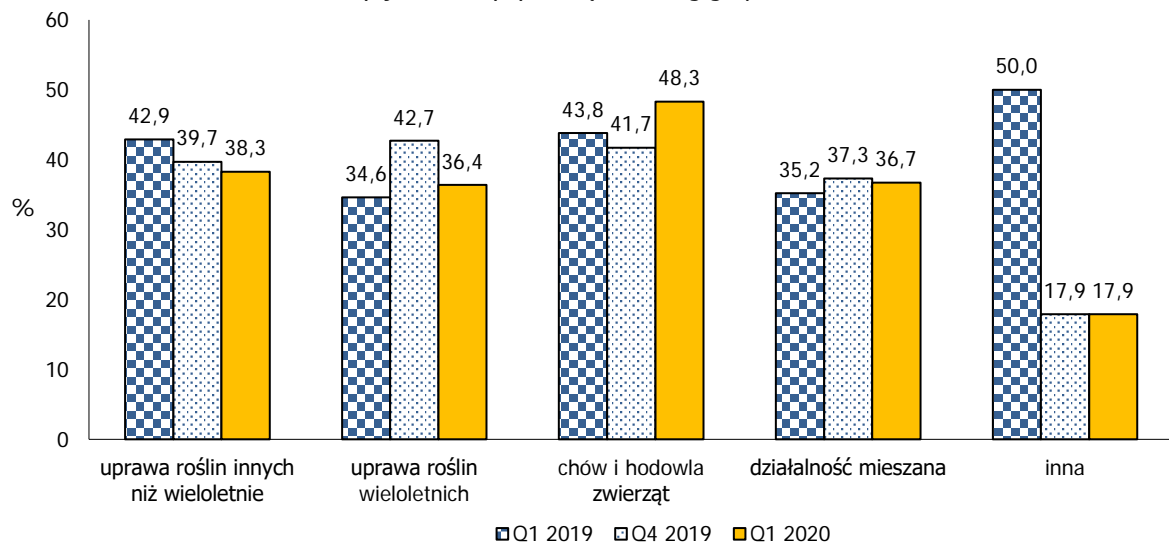
Inwestycje w maszyny i urządzenia wg wieku prowadzącego gospodarstwo rolne

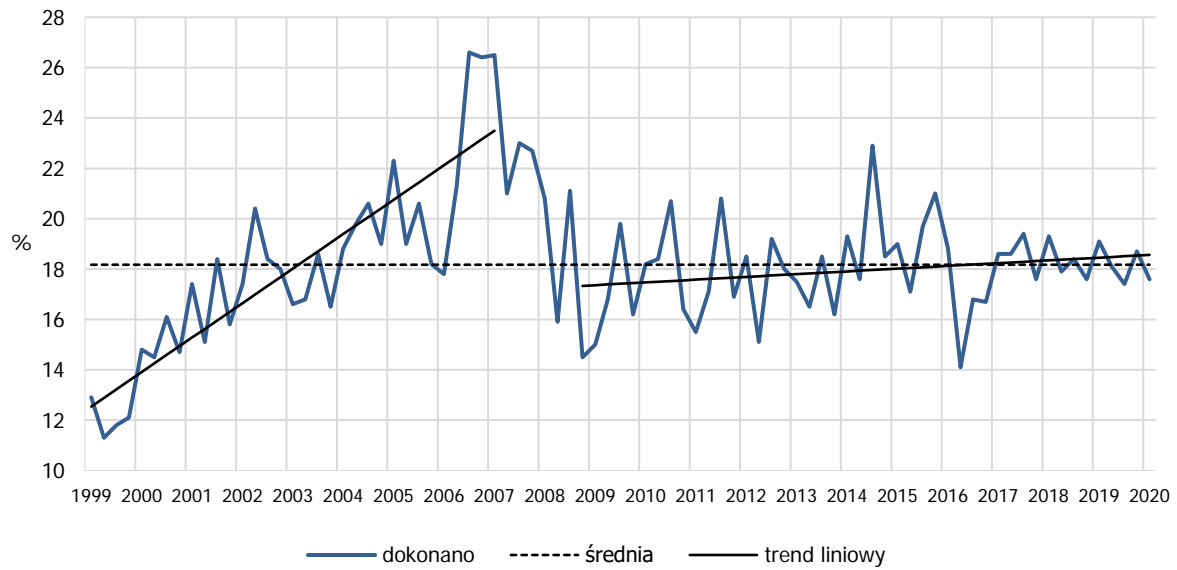
Inwestycje w maszyny i urządzenia wg wykształcenia prowadzącego gospodarstwo rolne

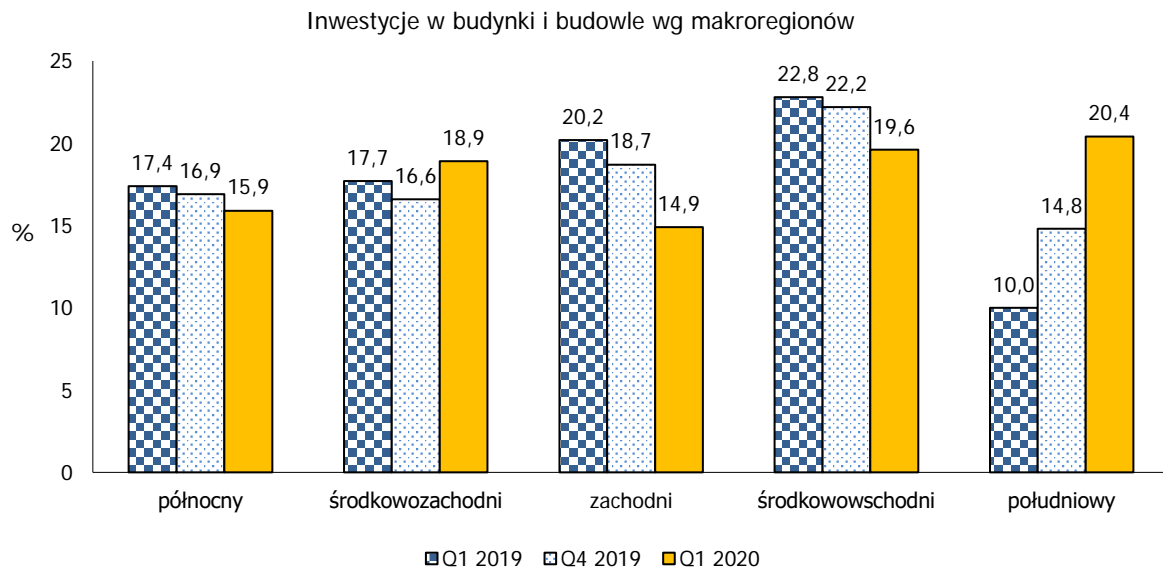
Inwestycje w maszyny i urządzenia wg grup PKD 2007

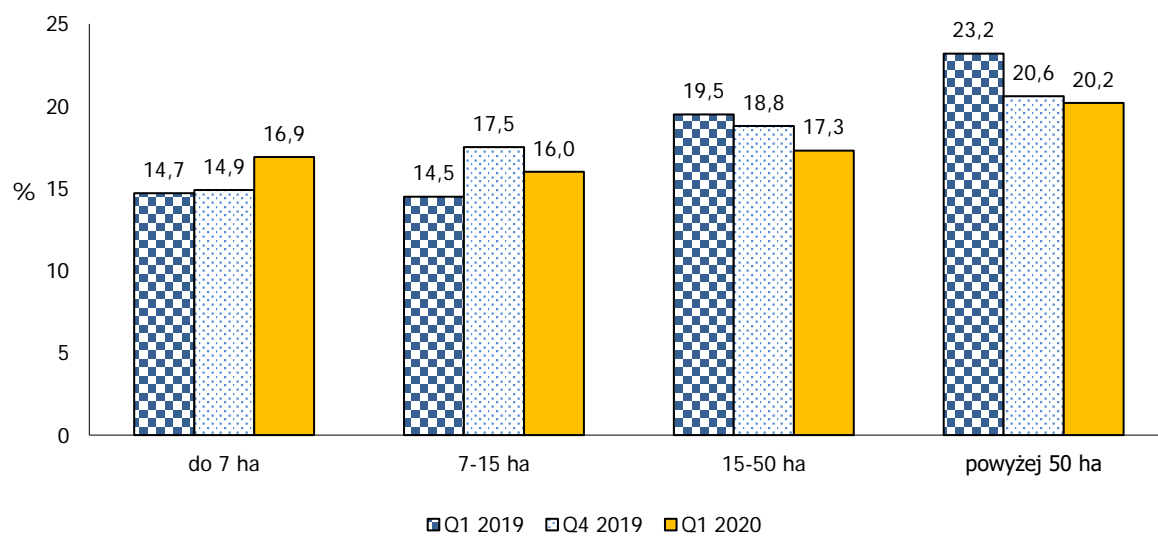
INWESTYCJE W BUDYNKI I BUDOWLE

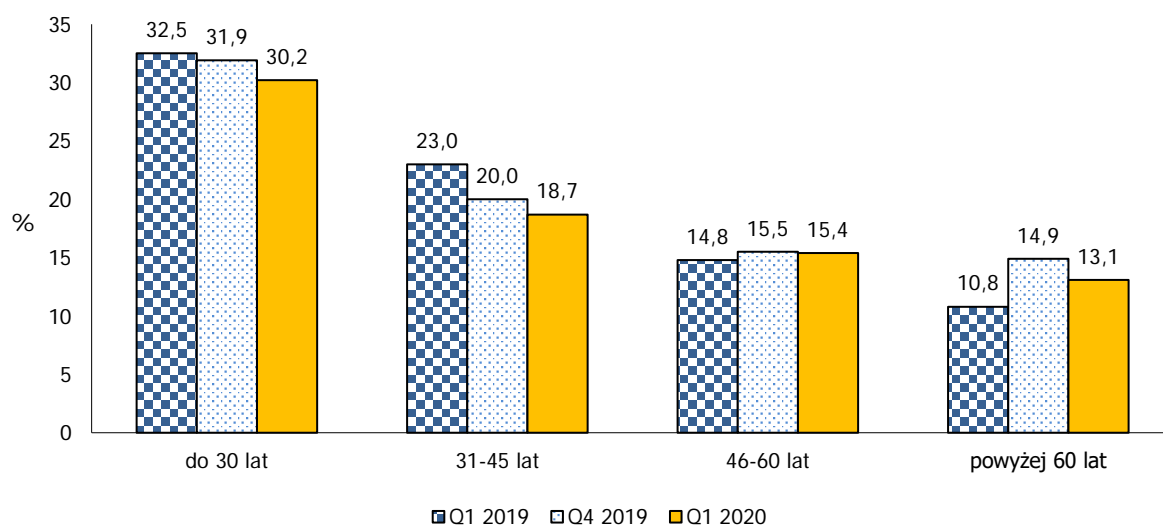
w %	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020
dokonano	17,6	19,1	18,1	17,4	18,7	17,6
nie dokonano	82,4	80,9	81,9	82,6	81,3	82,4

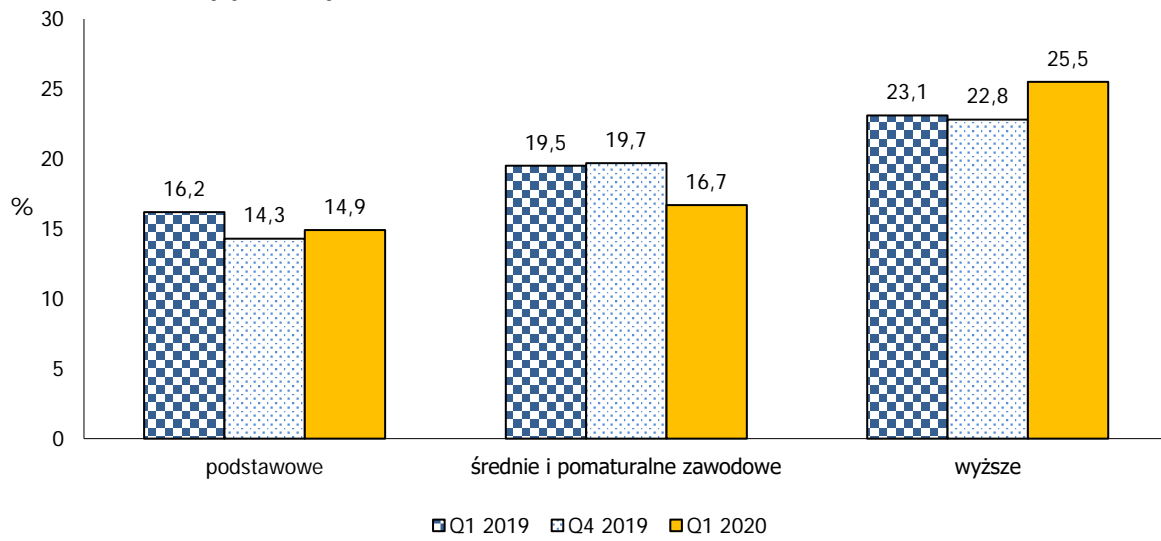
Inwestycje w budynki i budowle wg powierzchni gospodarstw rolnych

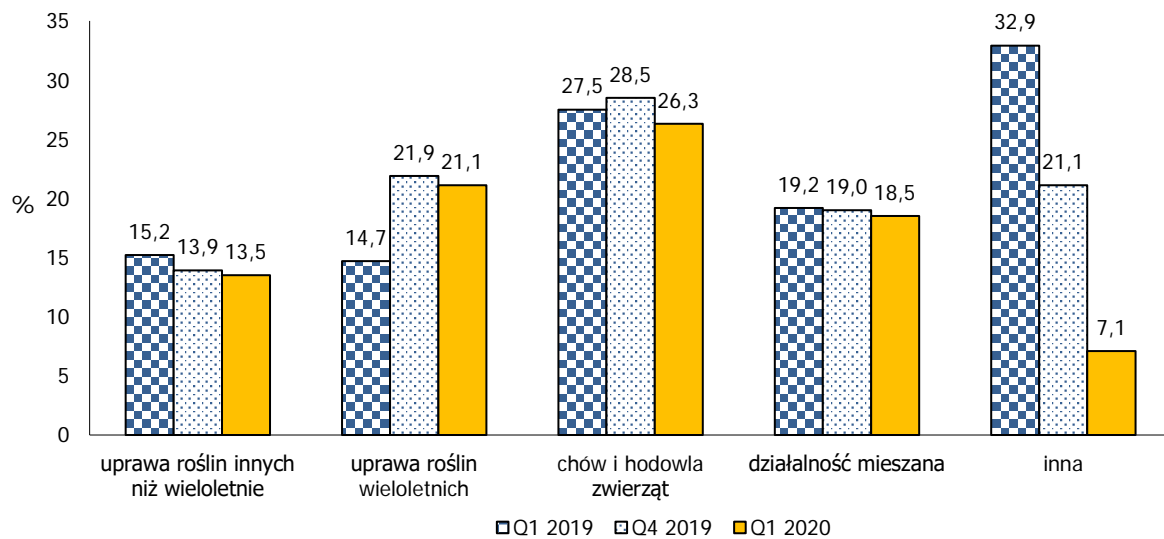
Inwestycje w budynki i budowle wg wieku prowadzącego gospodarstwo rolne

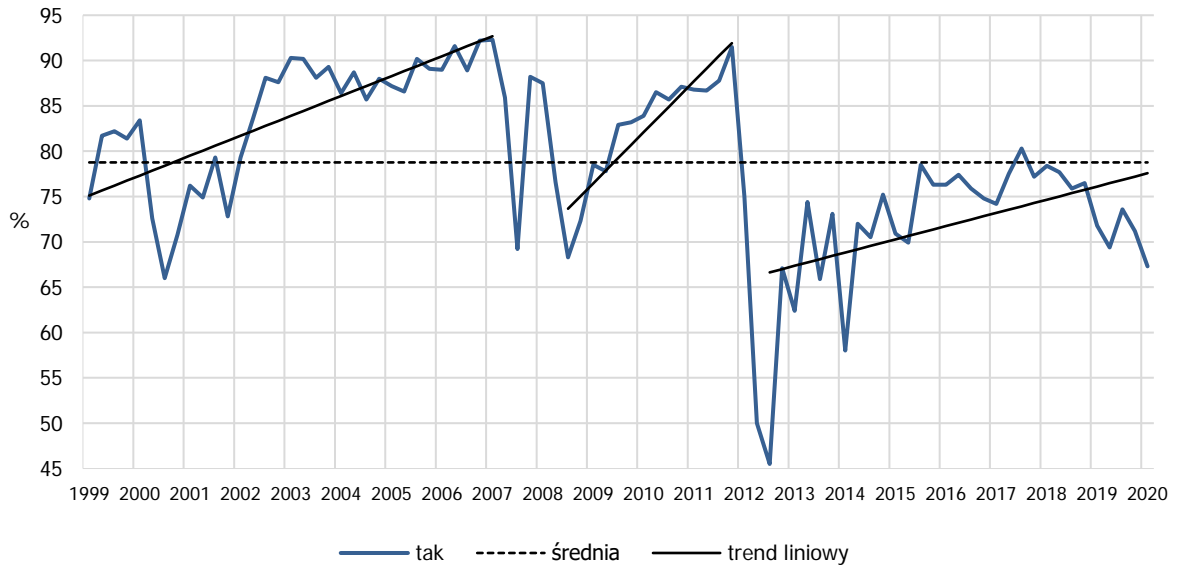
Inwestycje w budynki i budowie wg wykształcenia prowadzącego gospodarstwo rolne

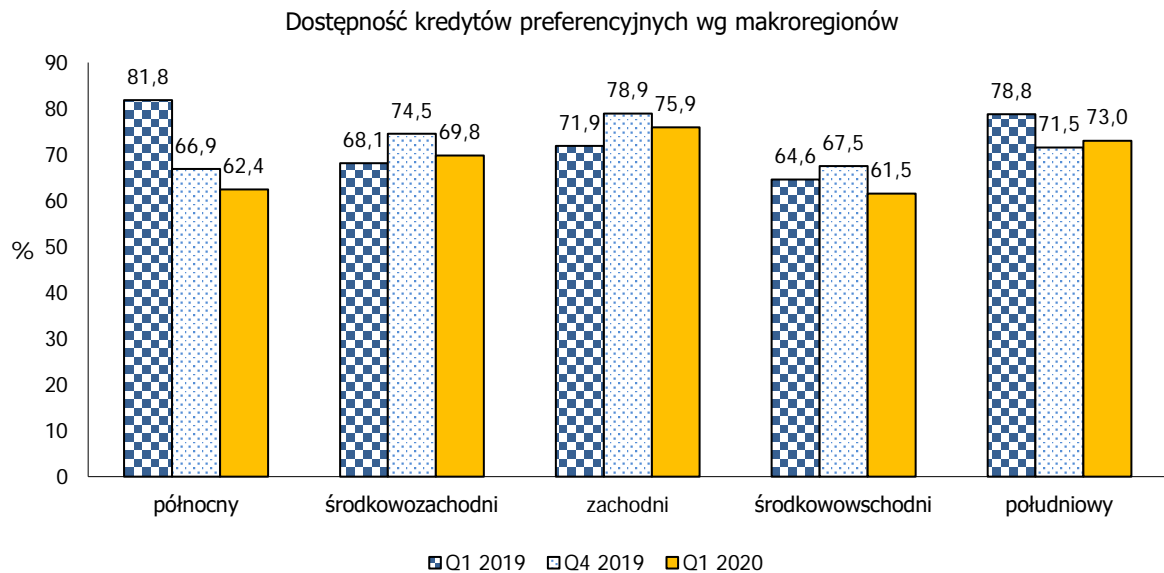
Inwestycje w budynki i budowie wg grup PKD 2007

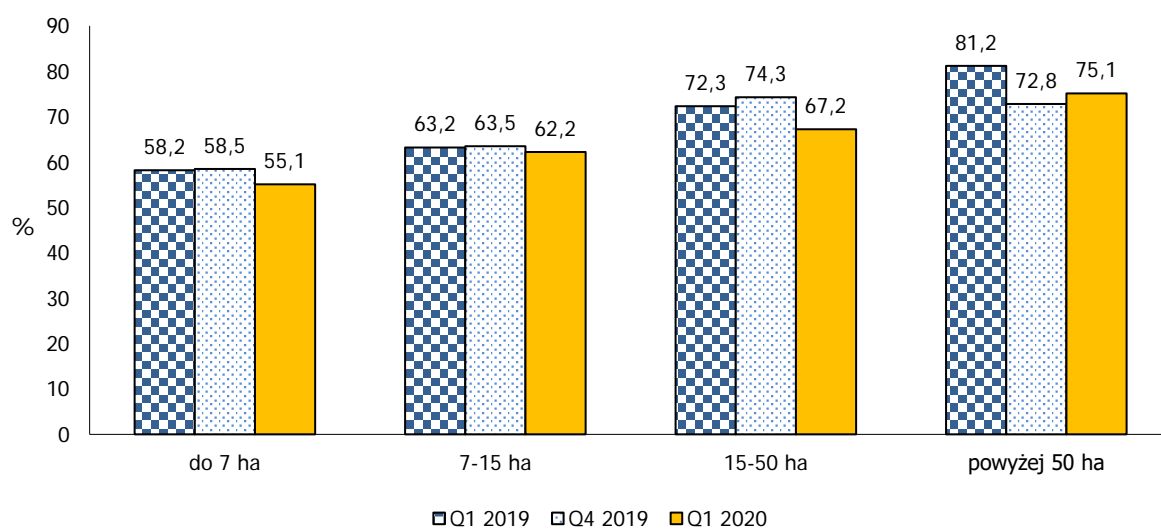
DOSTĘPNOŚĆ KREDYTÓW PREFERENCYJNYCH

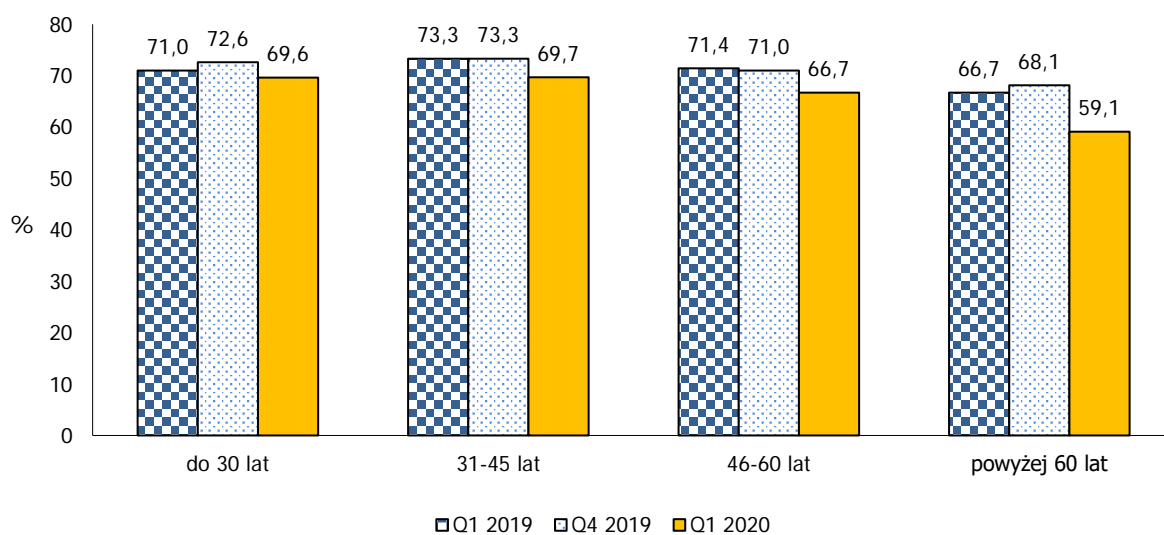
w %	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020
tak	76,5	71,8	69,4	73,6	71,2	67,3
nie	23,5	28,2	30,6	26,4	28,8	32,7

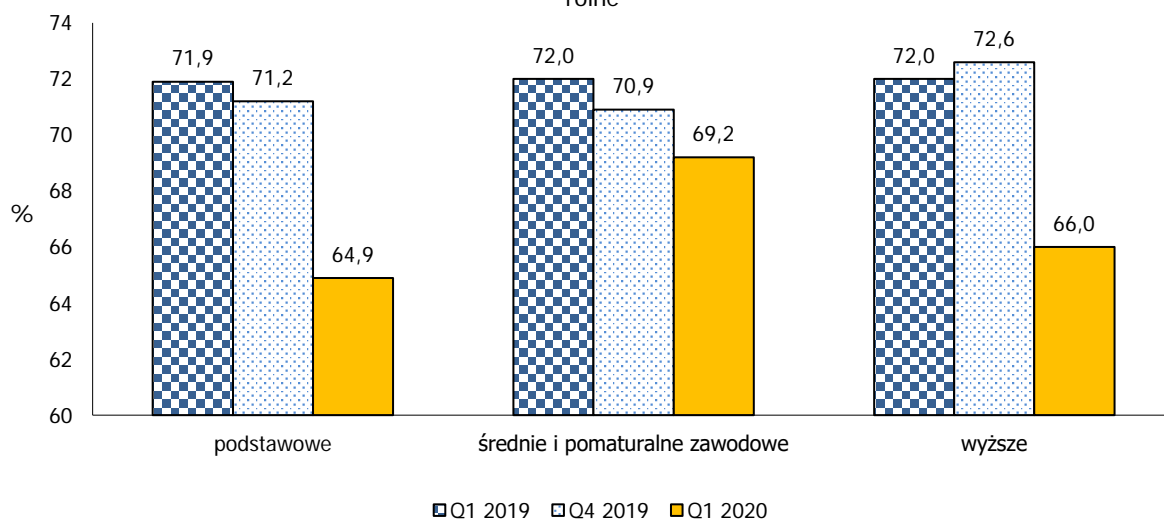
Dostępność kredytów preferencyjnych wg powierzchni gospodarstw rolnych

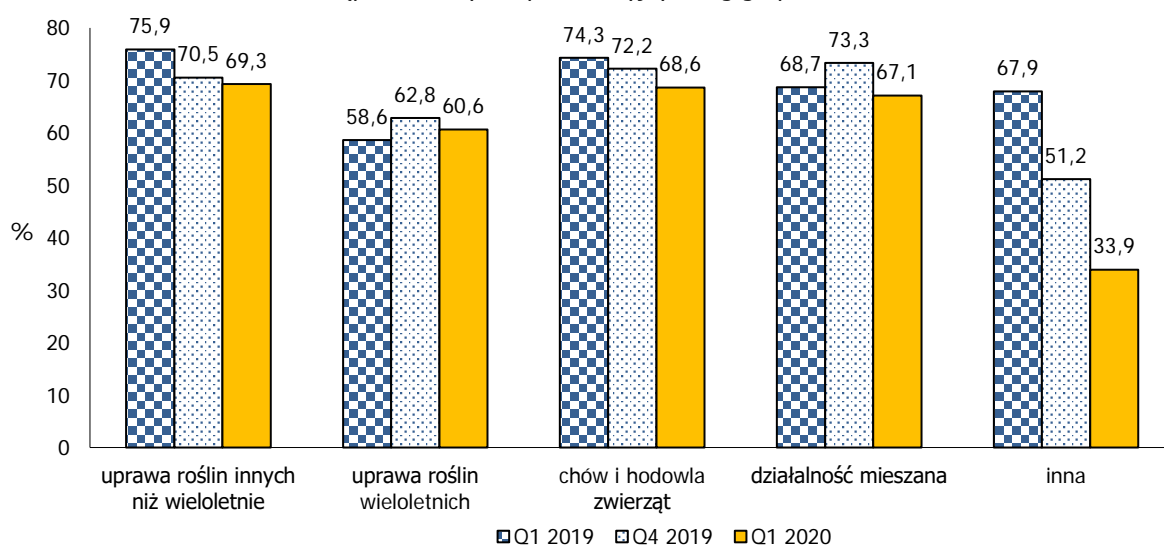
Dostępność kredytów preferencyjnych wg wieku prowadzącego gospodarstwo rolne

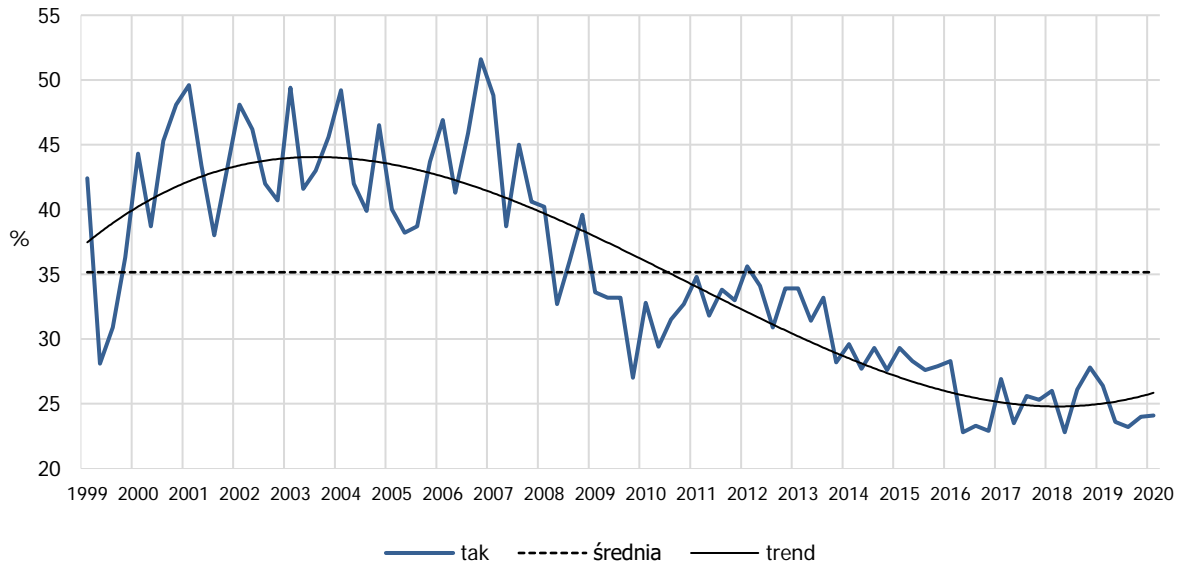
Dostępność kredytów preferencyjnych wg wykształcenia prowadzącego gospodarstwo rolne

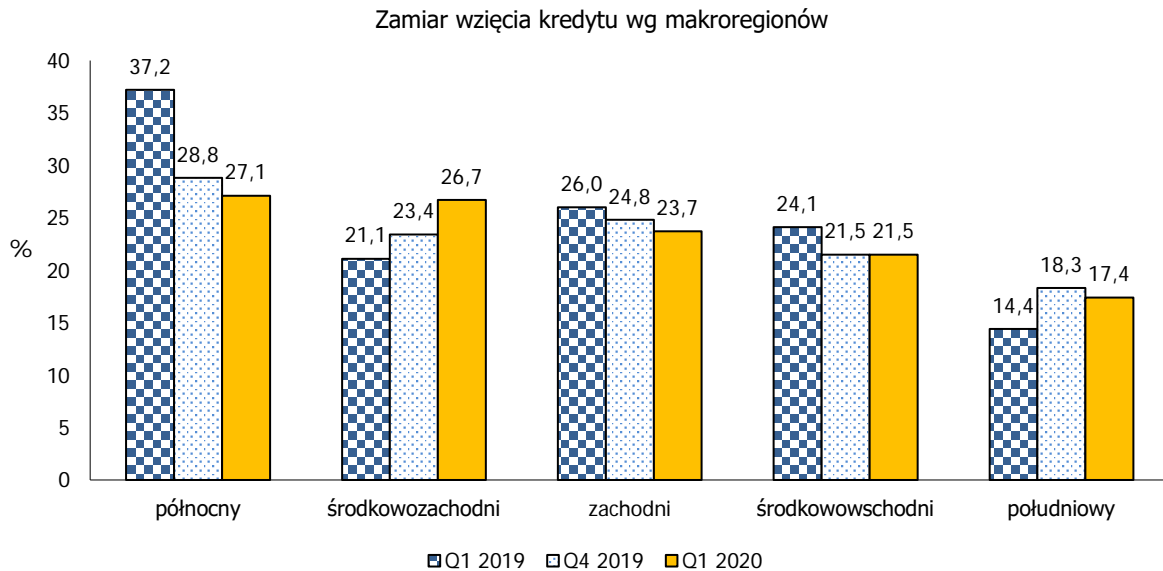
Dostępność kredytów preferencyjnych wg grup PKD 2007

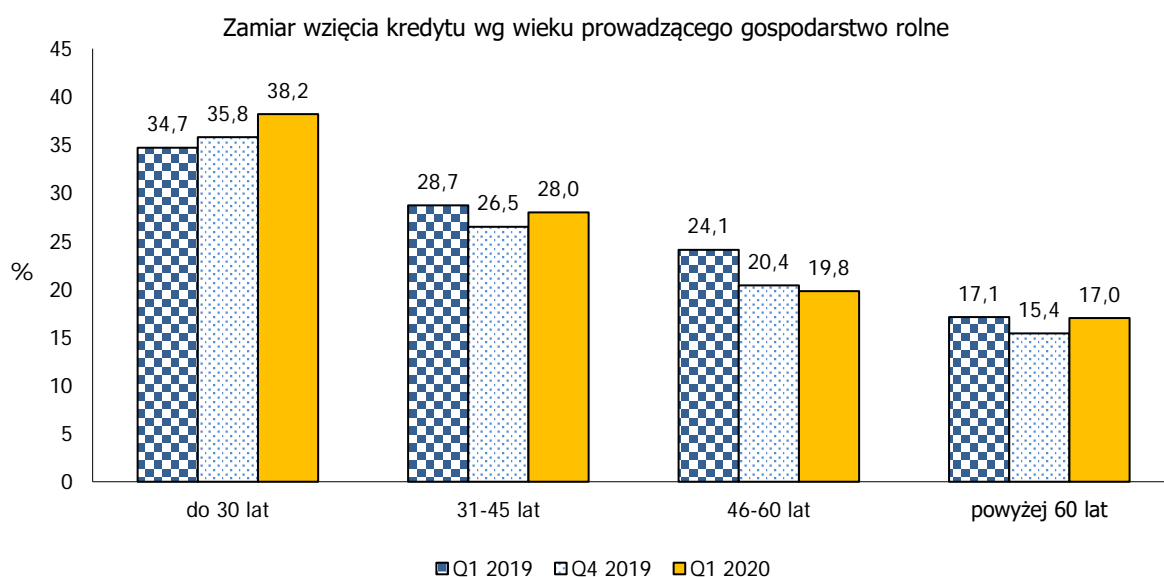
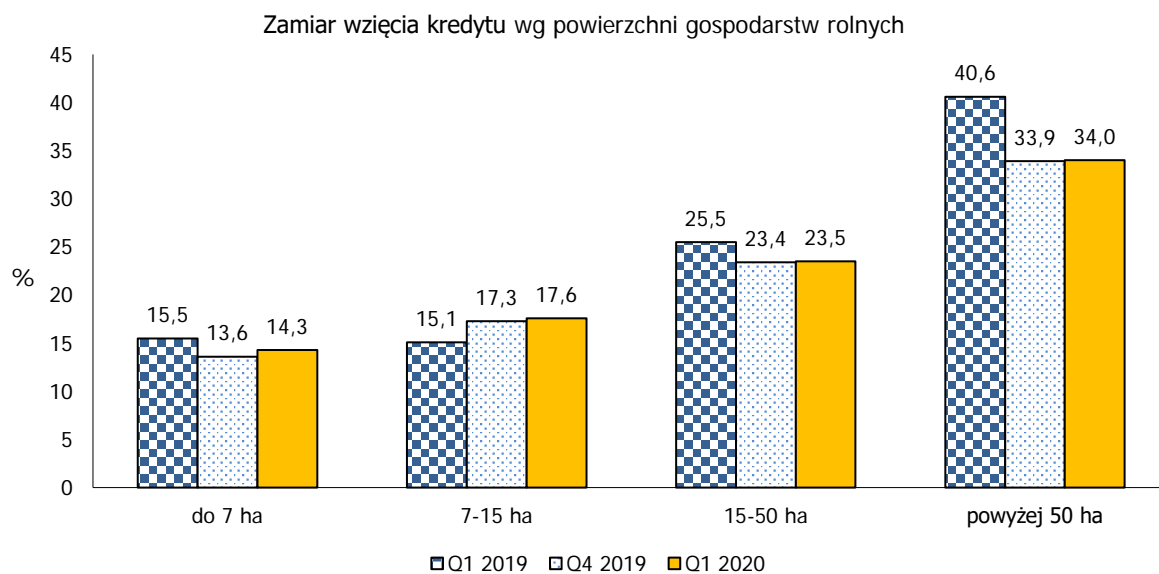

ZAMIAR WZIĘCIA KREDYTU

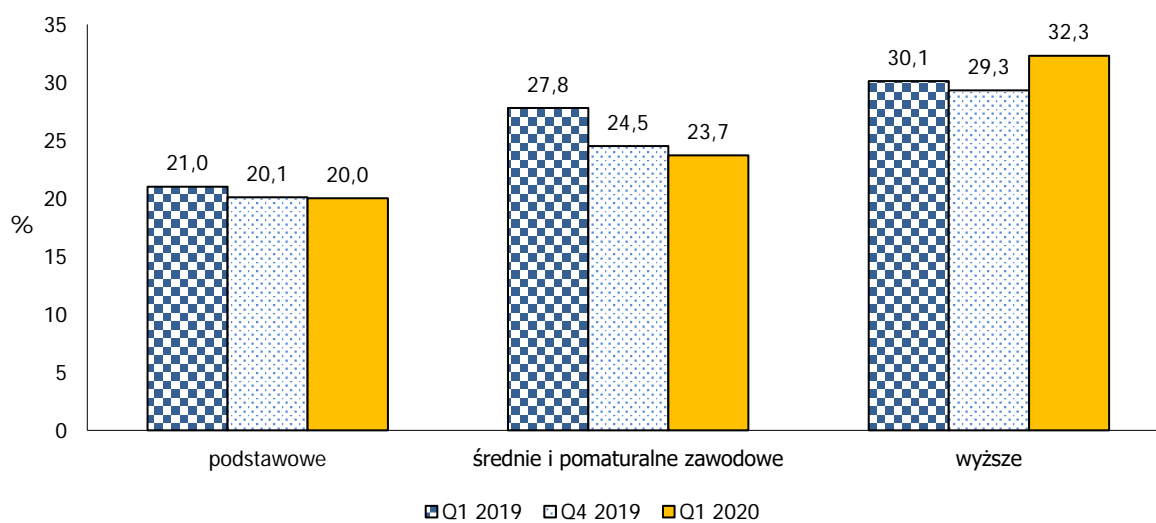

w %	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020
tak	27,8	26,4	23,6	23,2	24,0	24,1
nie	72,2	73,6	76,4	76,8	76,0	75,9

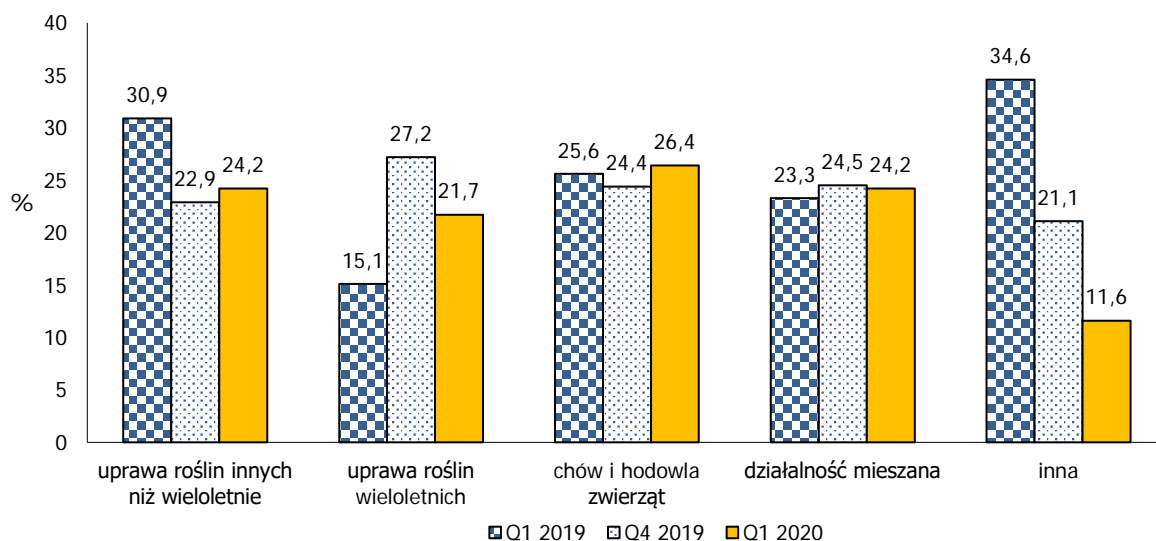

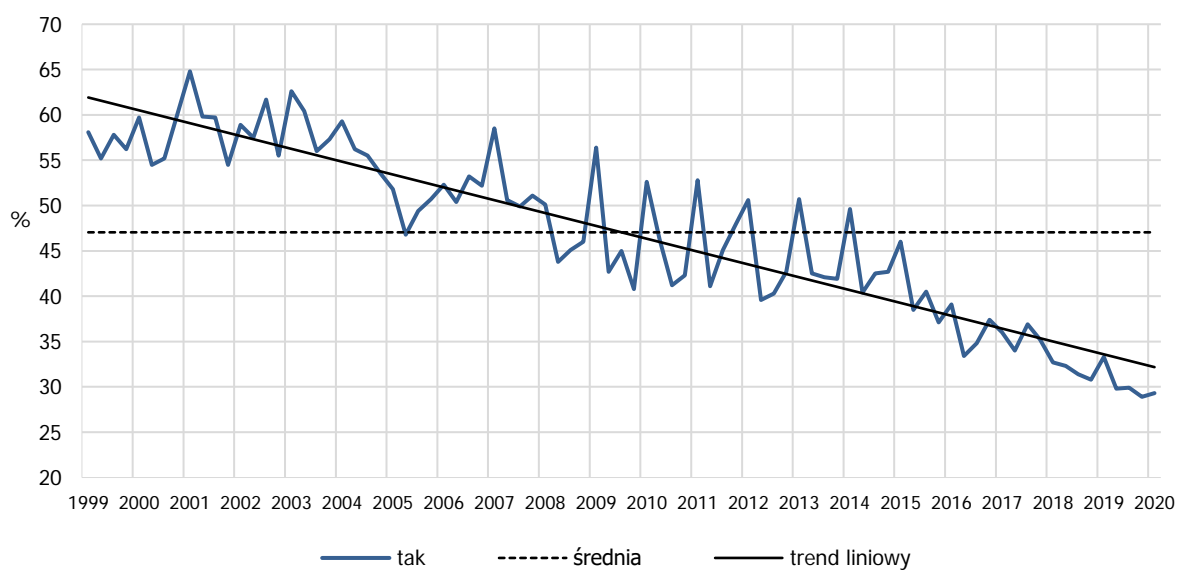
Zamiar wzięcia kredytu wg wykształcenia prowadzącego gospodarstwo rolne

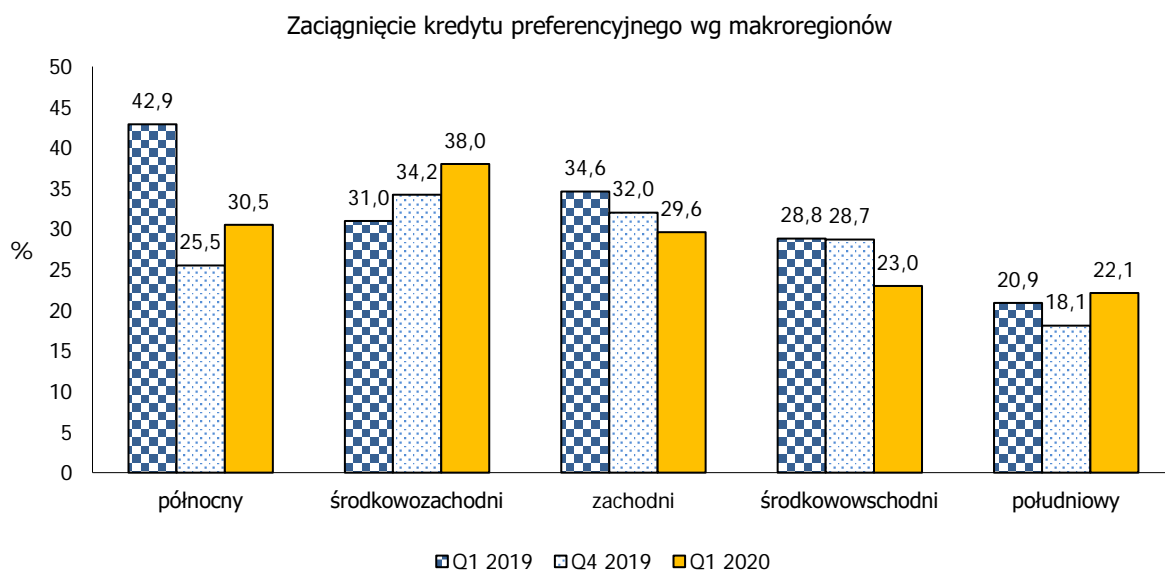
Zamiar wzięcia kredytu wg grup PKD 2007

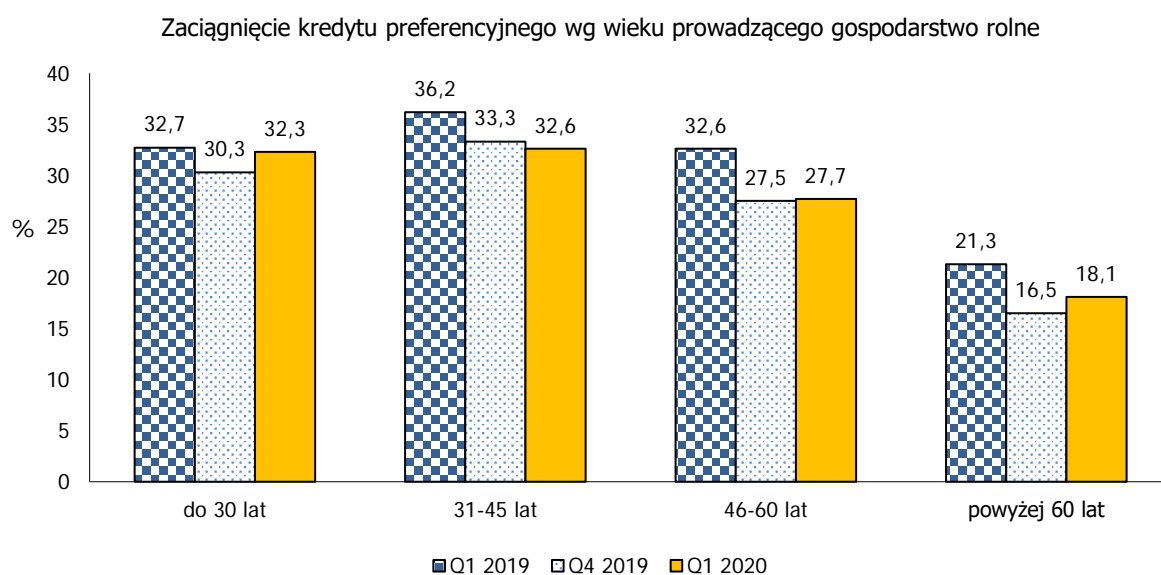
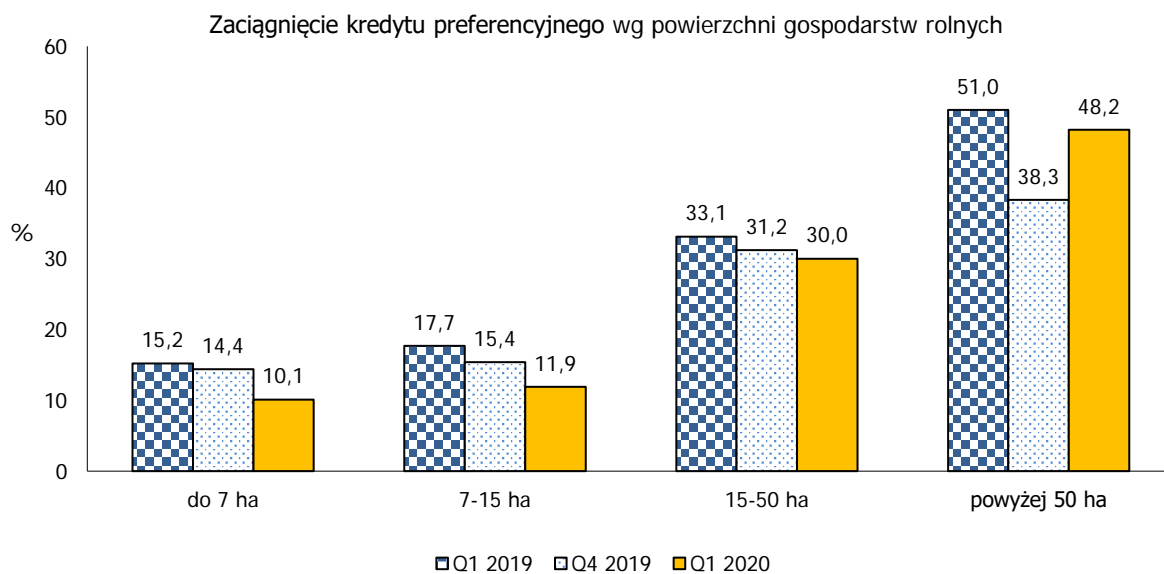

ZACIĄNIĘCIE KREDYTU PREFERENCYJNEGO

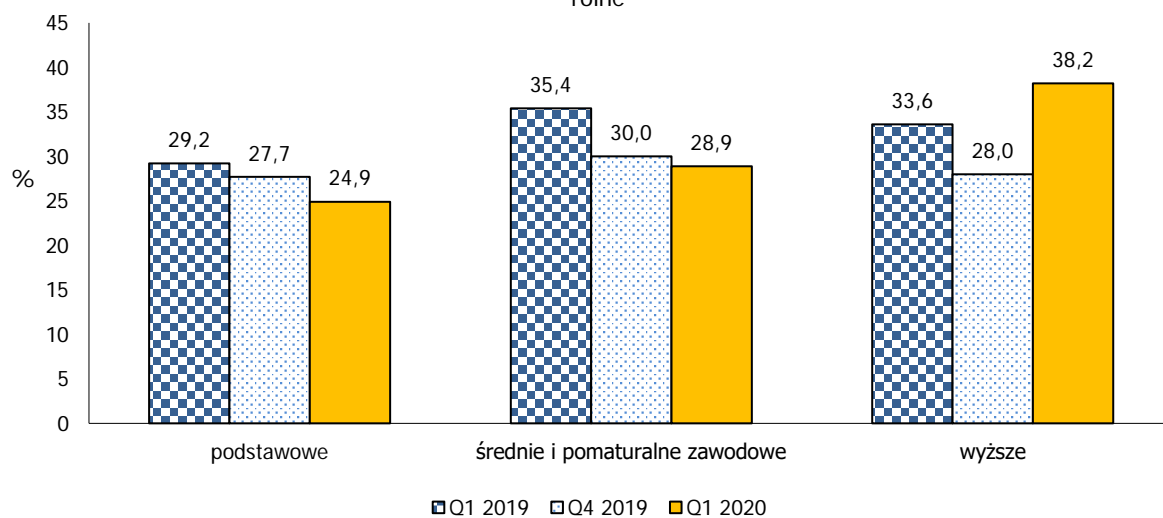

w %	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020
tak	30,8	33,3	29,8	29,9	28,9	29,3
nie	69,2	66,7	70,2	70,1	71,1	70,7

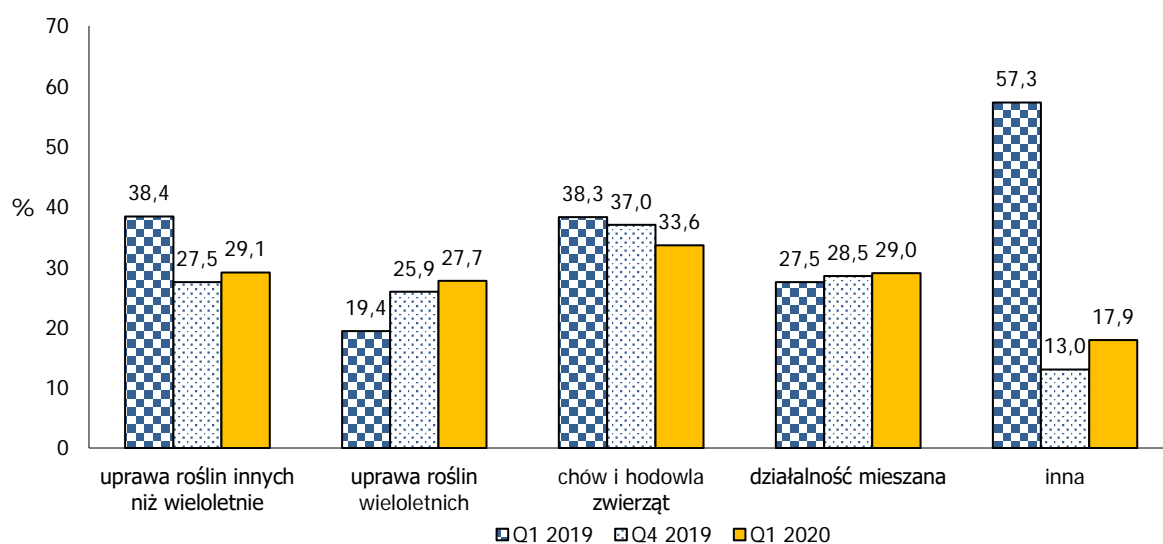

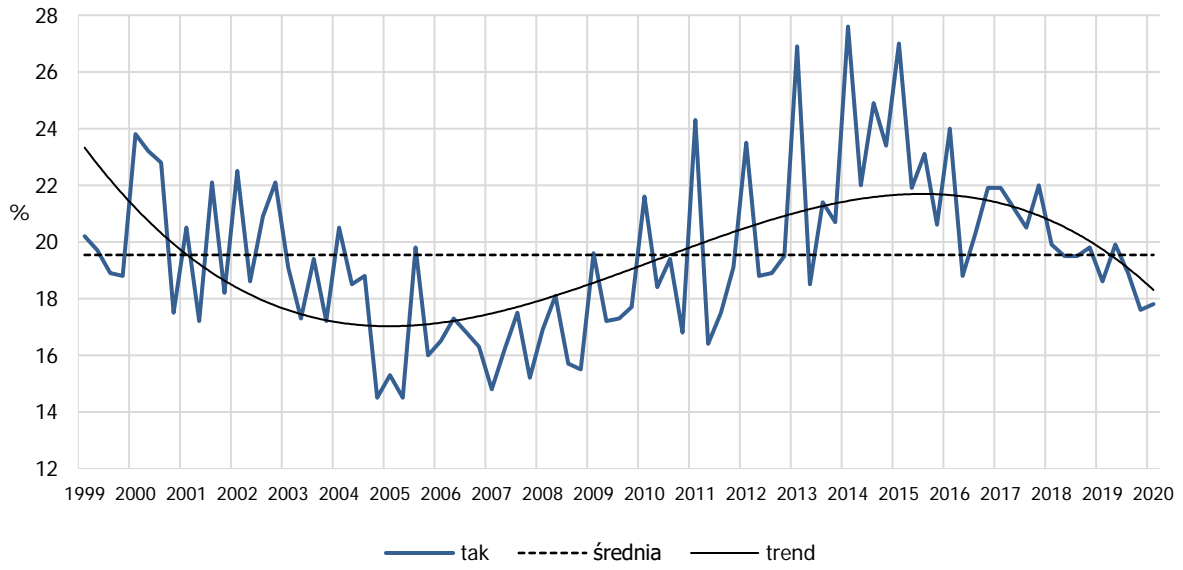
Zaciągnięcie kredytu preferencyjnego wg wykształcenia prowadzącego gospodarstwo rolne

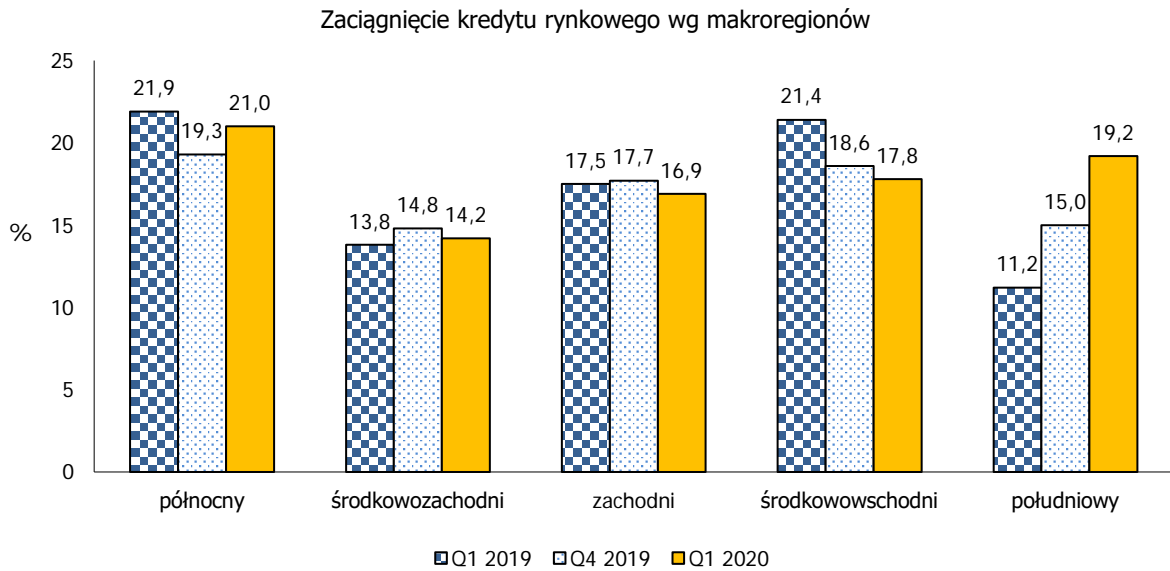
Zaciągnięcie kredytu preferencyjnego wg grup PKD 2007

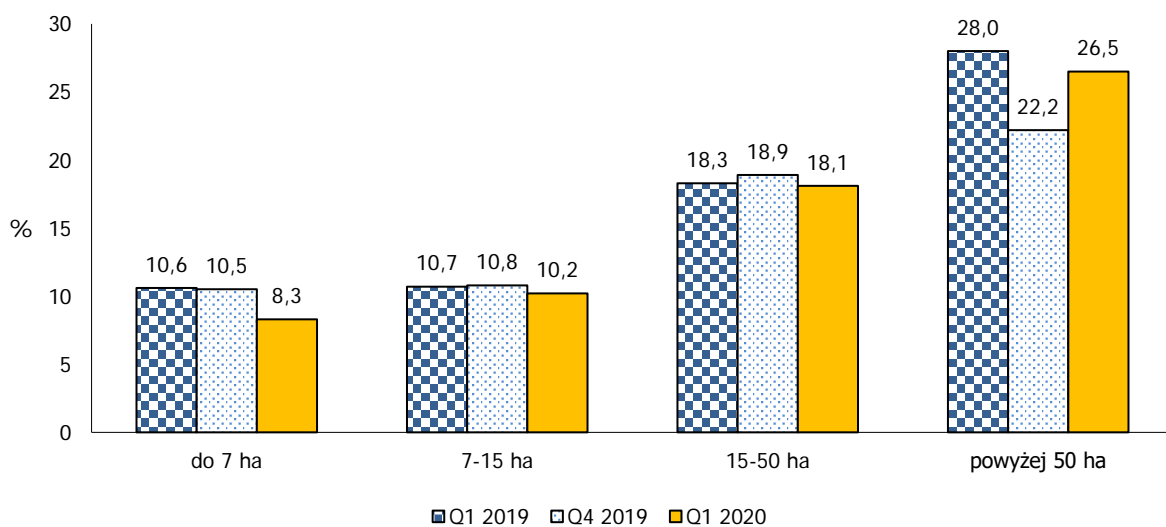
ZACIĄNIĘCIE KREDYTU RYNKOWEGO

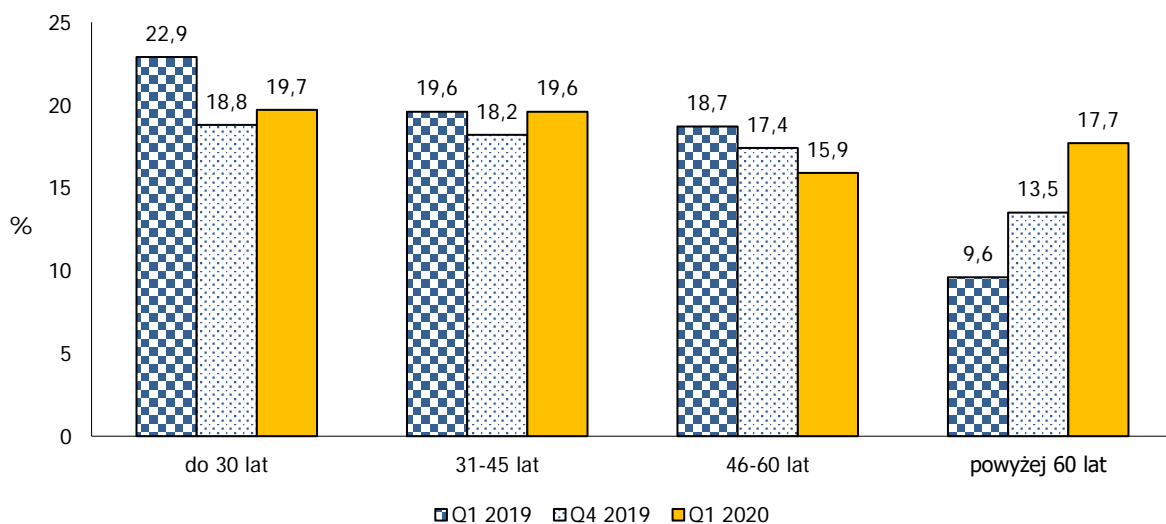
w %	Q4 2018	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020
tak	19,8	18,6	19,9	18,9	17,6	17,8
nie	80,2	81,4	80,1	81,1	82,4	82,2

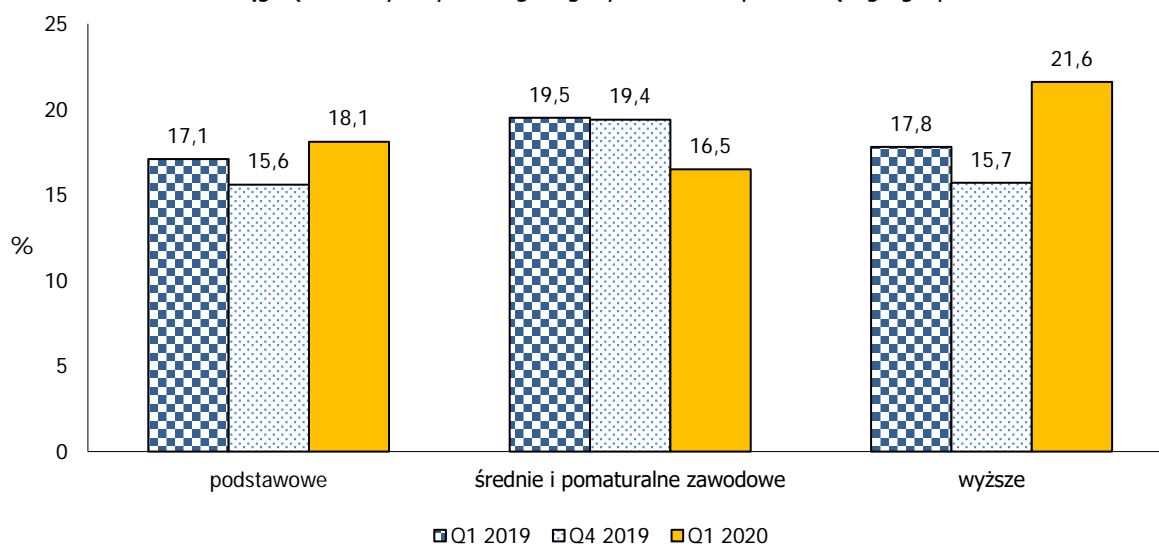
Zaciągnięcie kredytu rynkowego wg powierzchni gospodarstw rolnych

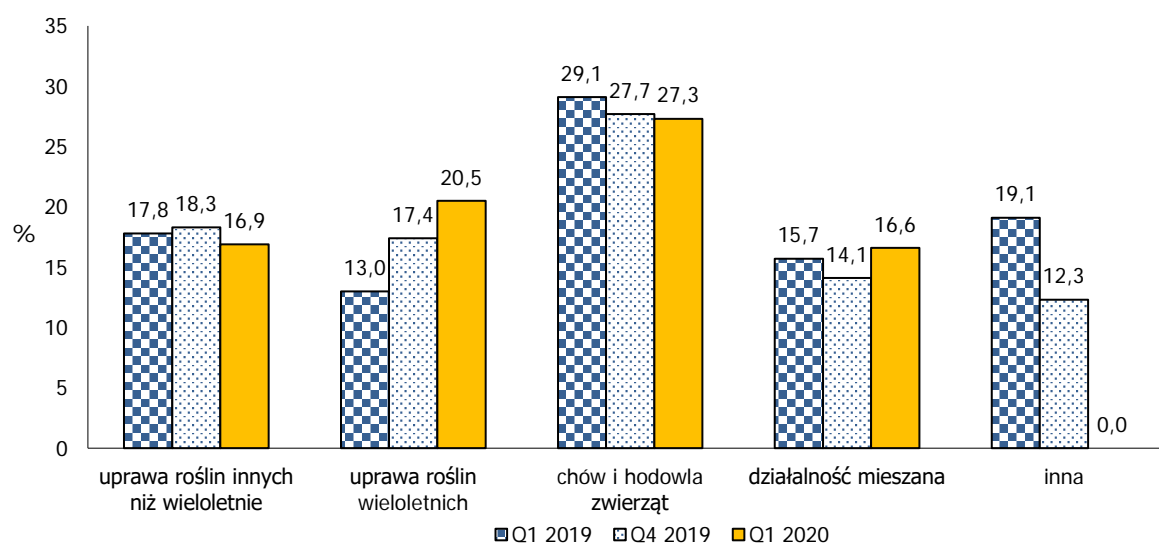
Zaciągnięcie kredytu rynkowego wg wieku prowadzącego gospodarstwo rolne

Zaciągnięcie kredytu rynkowego wg wykształcenia prowadzącego gospodarstwo rolne

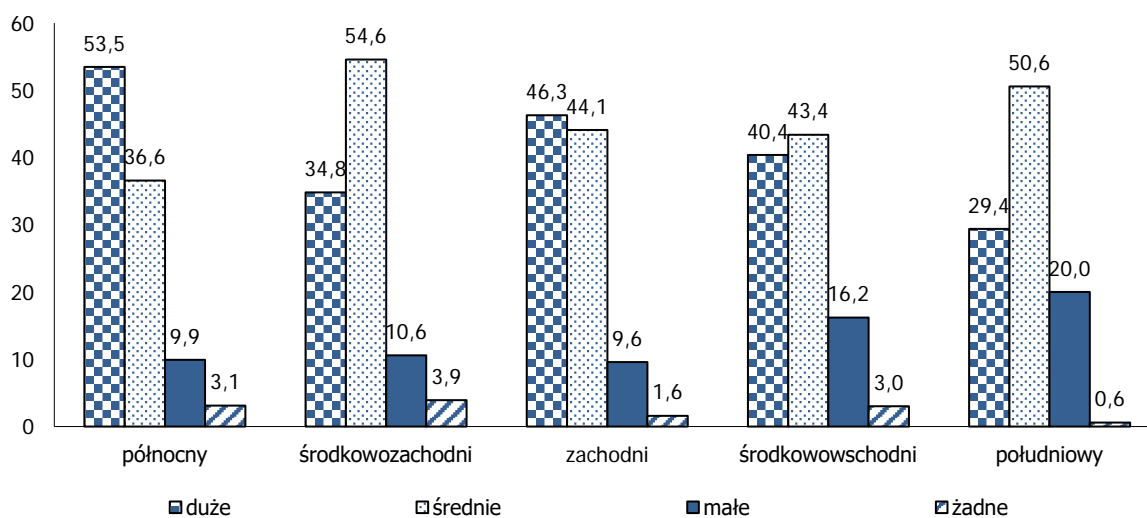
Zaciągnięcie kredytu rynkowego wg grup PKD 2007

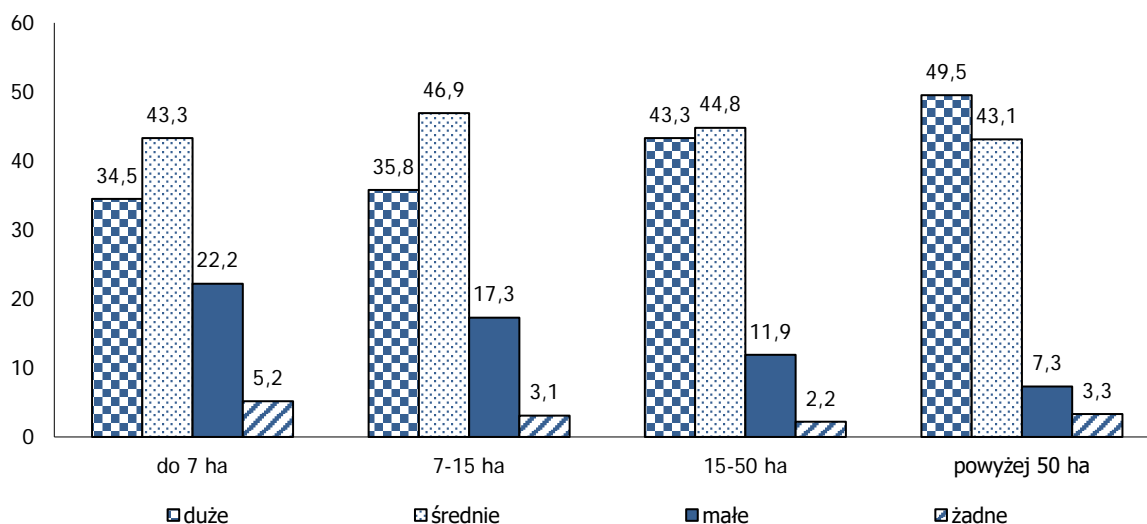
Znaczenie dopłat UE względem uzyskanych przychodów

	Q1 2015	Q1 2016	Q1 2017	Q1 2018	Q1 2019	Q1 2020
1. duże	35,1	35,6	42,2	43,1	41,3	42,8
2. średnie	48,9	45,6	44,5	44,8	45,3	44,8
3. małe	16,0	18,8	13,3	12,1	13,3	12,4
4. żadne, nie otrzymują	0,9	5,6	1,0	1,4	1,7	2,7
saldo (1.-3.)	19,1	16,8	28,9	31,0	28,0	30,4

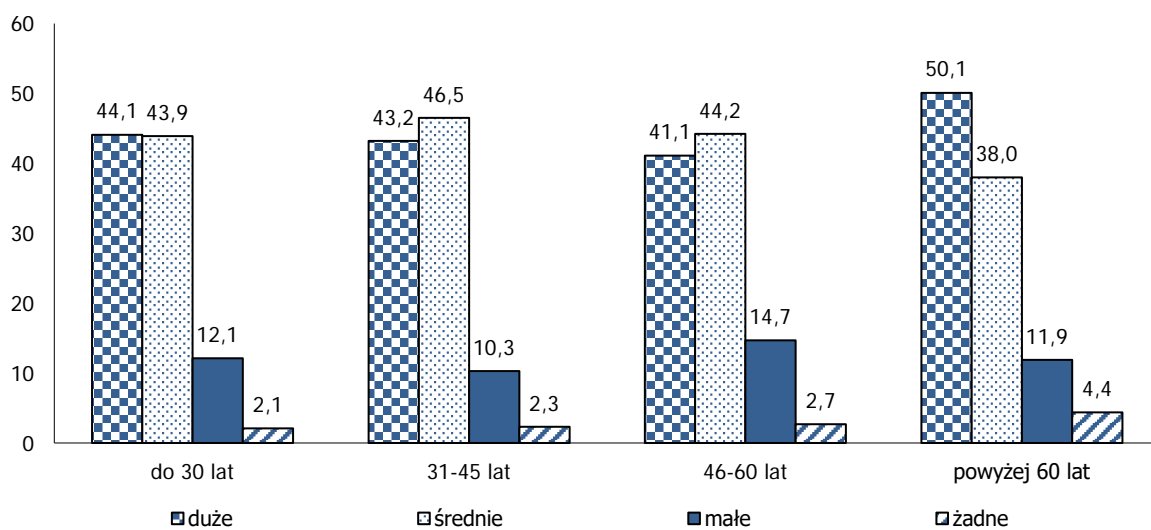
Znaczenie dopłat bezpośrednich wg makroregionów

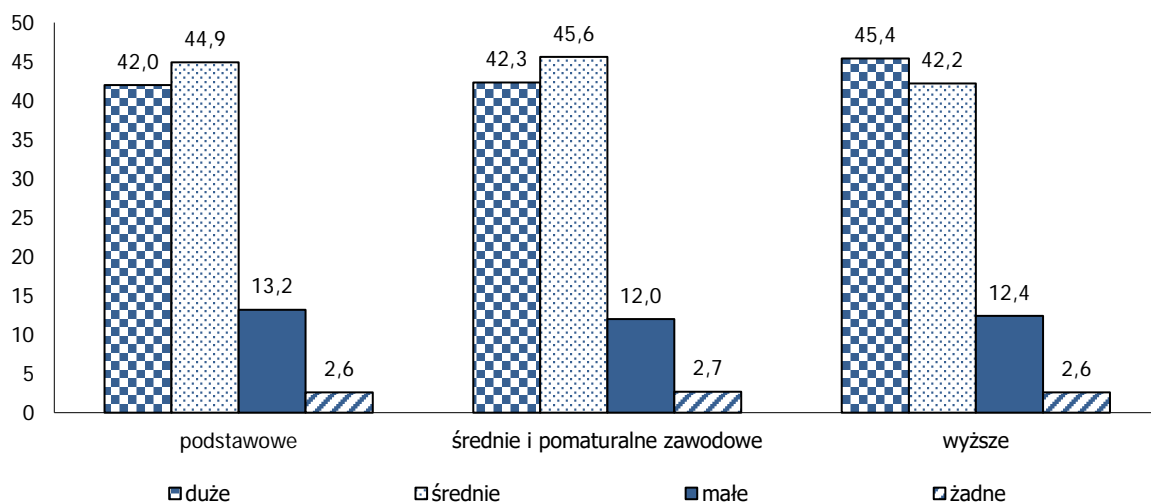
Znaczenie dopłat bezpośrednich wg powierzchni gospodarstw rolnych

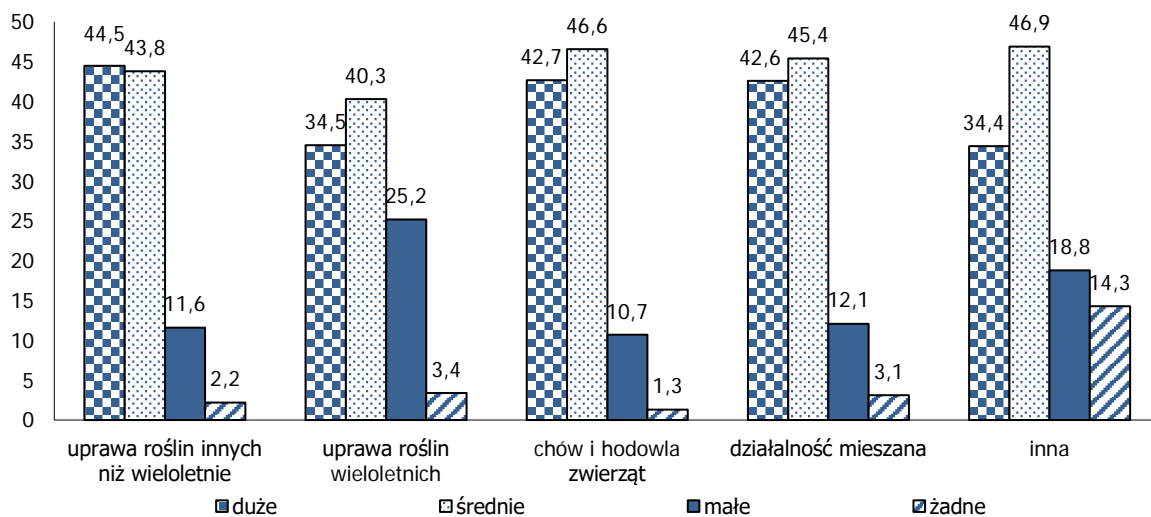
Znaczenie dopłat bezpośrednich wg wieku prowadzącego gospodarstwo rolne

Znaczenie dopłat bezpośrednich wg wykształcenia prowadzącego gospodarstwo rolne

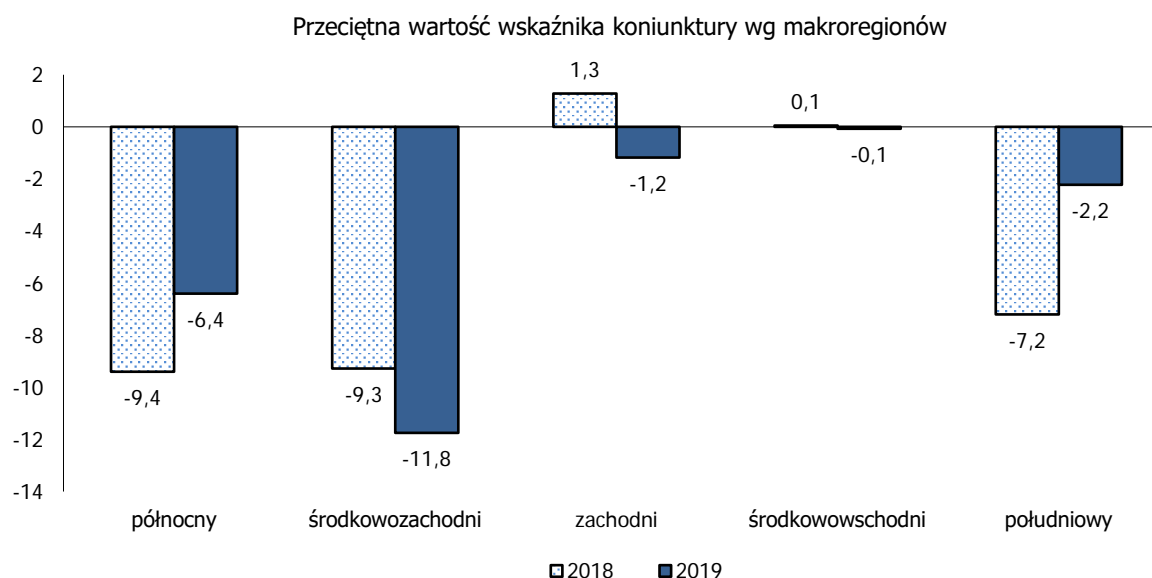
Znaczenie dopłat bezpośrednich wg grup PKD 2007

3. Koniunktura w rolnictwie w 2019 r.

Rok 2019 był dla polskiego rolnictwa dość pomyślny. Był rokiem krótkotrwałego i wąskiego ożywienia, które mimo to przyniosło wzrost wielkości produkcji i wyników finansowych gospodarstw rolnych. Aktywność rolnicza, mierzona wskaźnikiem IRGAGR, nasilała się w okresach korzystnego oddziaływania czynników sezonowych, tj. w drugim i trzecim kwartale, słabnąc w pierwszym i czwartym. Na koniec roku wskaźnik koniunktury osiągnął wartość -1,9 pkt, wyższą niż w IV kwartale 2018 r. o 7,4 pkt. Zmiany IRGAGR naśladowały zmiany wskaźnika wyrównanych przychodów pieniężnych. Zmiany wskaźnika zaufania, drugiej składowej IRGAGR, wyprzedzały zmiany wskaźnika ogólnego – wcześniej, tj. w I kwartale 2019 r. nastąpiło odbicie kończące blisko dwuletni okres spowolnienia i wcześniej również – w III kwartale roku – zanotowano osłabienie się nastrojów gospodarstw rolnych.

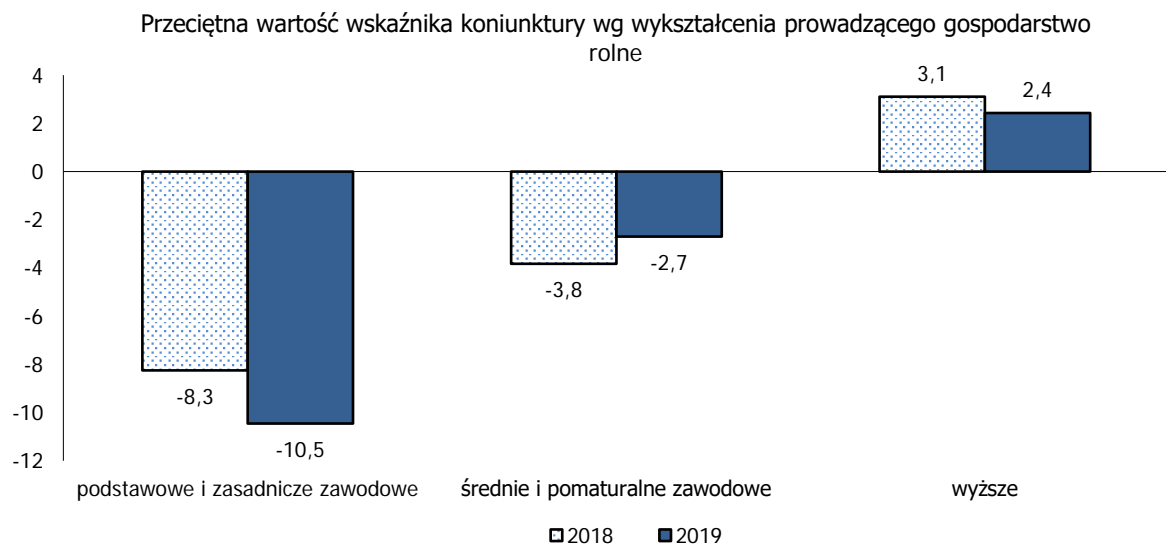
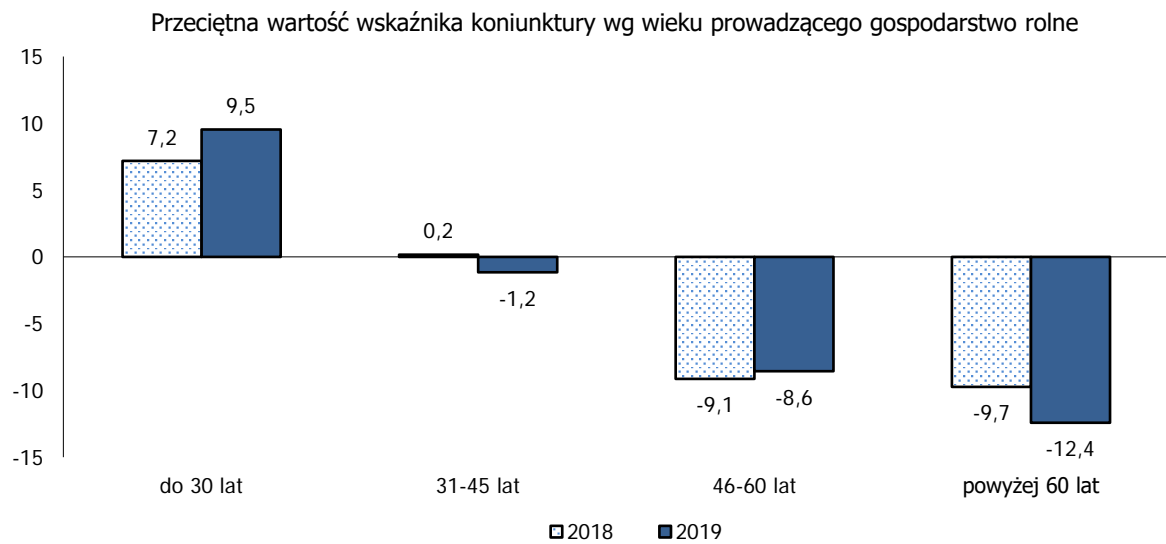
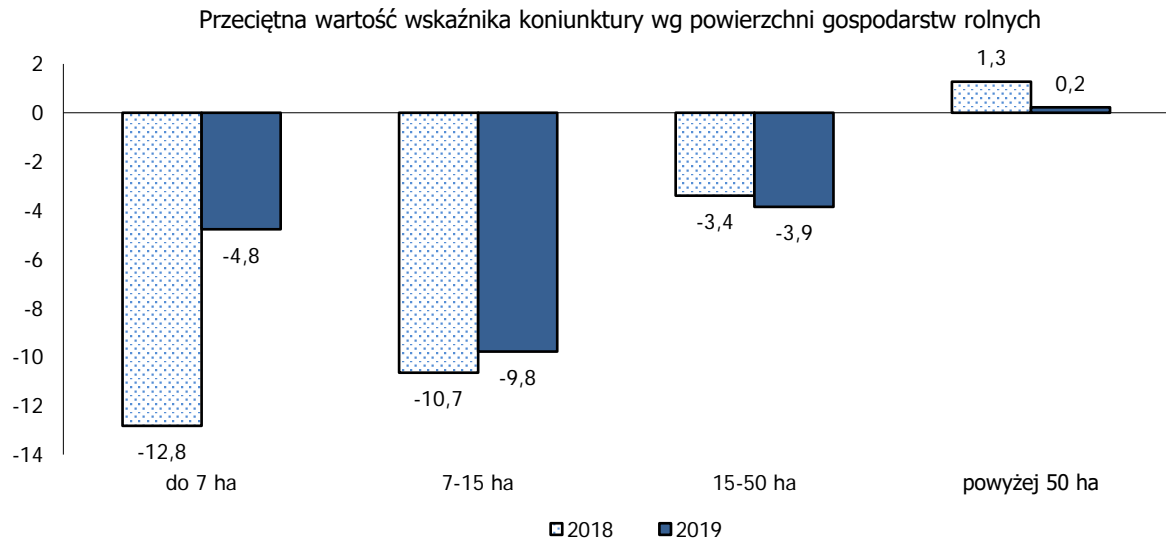
Poprawa koniunktury w skali roku nie była udziałem wszystkich badanych grup gospodarstw rolnych (zob. rys. niżej). Największe roczne wzrosty przeciętnych wartości ogólnego wskaźnika koniunktury zanotowano dla gospodarstw: położonych w makroregionie południowym (o 5,0 pkt), małych, tj. o powierzchni do 7 ha (o 8,0 pkt), kierowanych przez osoby młode, tj. w wieku do 30 lat (o 2,3 pkt), z wykształceniem średnim lub pomaturalnym zawodowym (o 1,1 pkt). Największe spadki odnotowano dla gospodarstw: położonych w makroregionach środkowozachodnim i zachodnim (o 2,5 pkt), prowadzonych przez osoby w wieku pow. 60 lat (2,7 pkt), z wykształceniem podstawowym lub zasadniczym zawodowym (o 2,2 pkt).

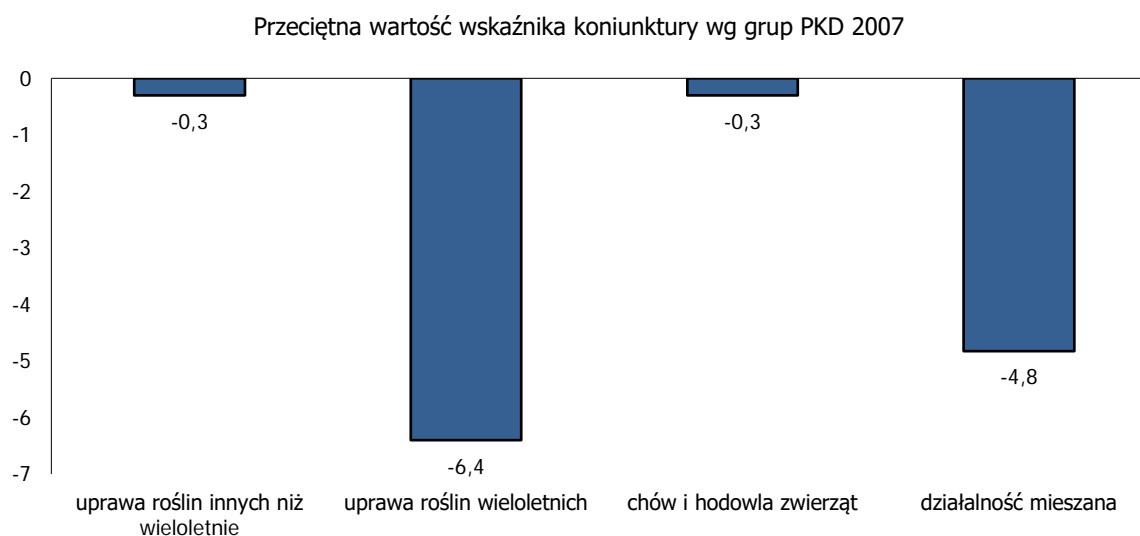

Ogólnie rzecz biorąc, sytuacja finansowa gospodarstw rolnych uległa w 2019 r. nieznacznej poprawie. Rosły przychody i – mimo wahań w ciągu roku - oszczędności. W czwartym kwartale oba salda osiągnęły wartości wyższe niż rok wcześniej o, odpowiednio: 5,4 i 2,5 pkt. Pogorszył się natomiast stan zadłużenia gospodarstw rolnych – wartość salda w końcu roku była wyższa⁶ niż w czwartym kwartale 2018 r. o 3,5 pkt. Pomimo poprawy zdolności kredytowej odsetek gospodarstw, które zaciągnęły kredyt na zasadach rynkowych, obniżył się z 19,8% w IV kwartale 2018 r. do 17,6% w IV kwartale 2019 r., a odsetek gospodarstw, które wzięły kredyt na warunkach preferencyjnych, z 30,8%

⁶ W przypadku pytania o zadłużenie wzrost wartości salda oznacza pogorszenie się sytuacji.

do 28,9%. Zmiany te odzwierciedlają obserwowaną od wielu lat tendencję do finansowania produkcji rolnej ze środków własnych.

W ślad za wzrostem produkcji i poprawą sytuacji finansowej gospodarstw rolnych rosły zakupy środków obrotowych i nakłady inwestycyjne. Na koniec roku wartości sald odpowiedzi na pytania o wielkość wydatków na nabycie nawozów sztucznych, pasz treściwych i środków ochrony roślin były wyższe niż w IV kwartale 2018 r. o, odpowiednio: 7,7, 3,1 i 10,9 pkt, odsetek gospodarstw podejmujących inwestycje w maszyny i urządzenia rolnicze wzrósł o 2,6 pkt proc., zaś odsetek gospodarstw wznoszących budynki i budowle był większy o 1,1 punktu procentowego.

Wyniki badania koniunktury przeprowadzonego w styczniu i lutym 2020 r. potwierdzają, iż ożywienie w polskim rolnictwie, obserwowane w 2019 r., było krótkotrwałe.